

SLOVENSKI Jadran

KOPER, PETEK 8. JANUARJA 1956

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETÖ V. ŠT. 2

Izhaja vsak petek. Posamezna št. 10 din. Prilog »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500, polletna 250, četrteletna pa 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3 in pol dollarja. Tek. rač. pri Kom. banki v Kopru 65-KBI-Z-181.

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Ivan Renko. Izdaja časopisno založniško podjetje »Slovenski Jadran« v Kopru. Uredništvo in uprava v Kopru, Santorjeva ulica 26, telefon štev. 170. Tiska tiskarna »Jadran« v Kopru. Rokopisov ne vračamo.

ZGODOVINSKO POSLANSTVO

V torek je predsednik Tito spet stopil na domača tla. S tem se je zaključilo sestodensko potovanje po Etiopiji in Egipcu.

Po Afriki, nekdanjem črem kontinentu, kontinentu, ki se prebujajo iz svoje stolte letargije. Kontinentu, ki steje dve sto milijonov ljudi, od tega le pet milijonov, se pravi le 2,5% belcev. Kontinentu, ki skriva v svojih nedrih ogromna prirodna bogastva, nepregledne površine tropskega pragoza, bremezne travne stepne, orjaške veletoke. Kontinentu, ki je le 15 km oddaljen od Evrope in ki se preko Arabskega polotoka zrušča z Azijo.

To je pravi kontinent bodočnosti, saj leži na sredi naše kopne mase, se neizčrpan, v svojem prvem mladostnem naletu.

Morda simbolizirajo s snegom pokriti vrhovi Kilimajara in Mt. Kenya tiste skrite, toda še neizčrpane energije, ki se sedaj prebujajo med afriškimi ljudmi.

Na Novega leta dan je bila proglašena neodvisnost Sudana, drugo leto 1957 bo postala samostojna tudij Zlata obala, na zahodu Afrike. Nigerija, največja angleška kolonija na afriškem kontinentu, se ponovno prizavljajo na to, da preusodo svoje dežele v svoje roke. Na severu Afrike, v Tunisu, Maroku, Alžirju pa so morali Francozi v zadnjih letih pristati na večjo udeležbo domačinov pri lokalni upravi.

Afrika je torej dobrih sto let za Latinsko Ameriko, toda komaj nekaj let za Azijo. Kako hitro se sedaj obrača naš svet.

Kdo bi pred vojno sploh pomislil, da bodo jugoslovanski državniki 1955 leta stisnili roko Nehruju, predstavnikom Burme, Etiopije, Egipa, da bo šel državni poglavar Jugoslavije na poseben obisk v Južno Azijo, Severno in Vzhodno Afriko, ko pa je bil ta svet rezerviran samo za angleške državljake.

Pred dvajnstimi leti so italijanski fašistični imperialisti prodirali čez etiopske planote proti Addis Abebi; ustavnili so svoj imperij v Afriki, intrigirali so v Spaniji, na Srednjem Vzhodu, rovarili v Jemenu, sam Badoglio je vodil vojaške operacije v Etiopiji.

Te dni pa se je vrnil v domovino prvi predsednik Jugoslavije iz prav iste Etiopije, ki naj bi postala središče tujega imperializma v Afriki. Kako se obračajo ti časi!

Iz objektov so postali afriški narodi že subjekti svetovne zgodovine. Ne še vsi, saj je osvobodilno gibanje zajelo šele obrabne dežele, tiste, ki so imele več stika z Evropo. Toda ta proces se ne bo dal več ustaviti. Nove ideje se širijo po arabskem svetu, od Omana do Kaira, od Kaira do Casablance. Niti najhujše puščavske varierne ne morejo več zaustaviti teh idej.

Francozi zatrjujejo sicer, da dobivajo uporniki v Atlasu pomoč iz Ljubljane v Egipcu, po skritih puščavskih poteh, toda ideje se širijo tudi po vetrnu, od ust do ust, ne le po puščavskih kurirjih.

Se pred eno generacijo so bile arabske dežele čisto navaden most med Anglijo in Indijo, med Atlantikom in Indijskim oceanom, sedaj pa imajo že osem glasov v Združenih narodih. Egipt, ki je bil do prve vojne prav navadno municipalsko sklarje za ves Srednji vzhod, pa je zdaj postal najmočnejša de-

žela Srednjega vzhoda, Piemont arabskega osvobodilnega gibanja, svetilnik na vsem arabskem svetu. In iz prav te države se je v torek zjutraj vrnil maršal Tito.

Dolge in koncizne razgovore je vodil v Kairu z egyptovskimi državniki, videl je Egipt, pet tisoč let njegove zgodovine, od piramid do najslodnejše orožarne na Srednjem vzhodu. Pet tisoč let je šlo mimo v teh desetih dneh.

O smrti so razmišljali starci egipčani, zato so tudi gradili piramide, sedanja generacija pa raje gleda naprej ko nazaj, v bodočnost.

Egipt hoče svobodo vsem arabskim narodom, mir na arabskem vzhodu, ne pa borbo interesov. Ta načela je povdaril Naser že na bandurški konferenci, ta načela so bila ponovno povdarjena v skupni izjavi po zaključku razgovorov. Za tu načela se Egipt bori z vso svojo energijo.

Srednji vzhod ni več denar za podkupovanje. V prvi vojni so si velesile še delile Srednji Vzhod. Sedaj pa v arabskem svetu ni več prostora ne za Vzhod ne za Zahod, samo za Arabce same. To ni nobena odskočna deska proti severu, pa tudi noben obrambni zid proti jugu. Politika interesnih sfer ni več v interesu arabskih dežel. Aranci hočejo biti subjekt, ne pa objekt zgodovine.

Prevelike naloge so pred njimi, da bi lahko čakali na izid tega gigantskega spopada med eno in drugo svetovno koncenpcijo. Sam asuanski zid bo zasenčil vsem, kar so faraoni zgradili z žulji svojih podložnikov.

Egipt želi mir pa nič drugo. To pa je tudi geslo naše države. In to miroljubno vejico se je Tito vrnil domov, v Jugoslavijo. Z uspešno izvršeno misijo v Etiopiji in Egipcu. Jugoslavija je našla nova, mladu srca v svetu.

M. O.

Tito spet med nami

Nad 60 tisoč prebivalcev Pulja in bližnjih krajev je v torek zjutraj navdušeno pozdravilo predsednika

Tita, ki se je po poldrugem mesecu odstopnost vrnil s svojim spremstvom z uradnega obiska v Etiopiji in v Egiptu. Topovske salve ter piski ladijskih in tovarniških siren so najavili trenutek, ko je ljubljeni voditelj spet stopil na tla svoje domovine in med svoje ljudstvo. Po pozdravu z Aleksandrom Rankovićem, Vladimirjem Bakaričem, Milhom Marinkom in drugimi številnimi visokimi funkcionarji, ki so prišli na sprejem v Pulju, je predsednik Tito pregledal častno četo, nato pa je v krajšem govoru obravnaval posmen svojega obiska v dveh prijateljskih afriških deželah.

O svojem obisku v Etiopiji je predsednik Tito dejal, da so bili jugoslovanski in etiopski voditelji enotnega stališča, da je danes položaj v svetu mnogo boljši, kakor je bil. Milijoni in milijoni ljudi namreč čedalje bolj aktivno in glasno nastopajo proti sleheremu poskusu hladne vojne in vojne sploh. O medsebojnem sodelovanju pa je dejal, da v Etiopiji dobro vedo, da imamo tudi mi sami mnogo svojih skrbiv in zaradi tega niso pričakovani, da bi jim lahko nudili veliko gospodarsko pomoč. Mi pa smo od-

kritosrčno govorili o naših stikih, o tem, kaj jim lahko damo in s čim nam lahko pomagajo.

Največja težava v Etiopiji je po-manjkanje kadrov, kajti med vojno so uničili skoraj vso etiopsko intelleigenco. Čeprav je danes v Etiopiji nad 5000 šol, medtem ko jih je bilo leta 1924 na primer le 5, je to vendarše še vedno premalo, da bi zadostili velikim potrebam po intelligencri.

Kakor v Etiopiji tako smo tudi v Egiptu naleteli na prisrčen sprejem. Mi vemo, da naklonjenost, katero smo občutili v Egiptu, goje do naše dežele tudi vsi arabski narodi. Vsi gledajo na Jugoslavijo kot na deželo, ki teži proti istemu cilju kakor oni, se pravi, da bi se popolnoma svobodno, brez sleherne nadvalde s katerekoli strani, razvijali, da bi samim sebi vladali.

Tudi v Egiptu smo se prepričali, da je egyptski narod za mir. Včasih govorje, da Egipt grozi. Tudi to ne drži. Egipt noče vojne. Prek nas sporoča našim narodom, da želi živeti v miru in da je trdno odločen, da se nikdar več ne bo vrnilo tisto, kar je bilo. Glede medsebojnih odnosov pa smo skupno presodili, da lahko v korist obeh dežel veliko več storimo na področju gospodarskega sodelovanja

Predsednik Naser in Tito podpisuje skupno izjavo ob zaključku egyptsko-jugoslovanskih razgovorov

PRED URESNIČENJEM ZAMISLI O KOPRSKEM LETALIŠČU

TURIZEM IN KMETIJSTVO

najbolj zainteresirana

Na seji Sveta za gospodarstvo, ki je bila v torek, so med drugim razpravljali o ukrepih za sestavo letosnjega družbenega plana in o registraciji zunanjetrgovinskih podjetij.

Za tem so razpravljali o investicijskih programih, ki jih je pregledala posebna, za to imenovana

S PRVE LETOŠNJE SEJE SVETA ZA KMETIJSTVO OLO KOPER

Pereč problem: obratni krediti v kmetijstvu

Prva letošnja seja Sveta za kmetijstvo pri OLO je bila v ponedeljek, 9. t. m. Med drugimi sta se je udeležila tudi predsednik in podpredsednik OLO Albin Duge in Franc Klobučar.

Ze pri pregledu sklepov so ponovno načeli vprašanje združitve

komisija, so v daljši razpravi načeli vprašanje priprav za sestavo novega družbenega plana in vprašanje finansiranja okrajin in občinskih proračunov v prvem četrletju. V nadaljevanju so razpravljali o posameznih podjetjih, ki se potegujejo za registracijo za zunanjetrgovinsko dejavnost. To dejavnost je

nekaj podjetij v našem okraju že opustilo, precej podjetij pa za to nima ekonomskih upravičenosti ali pa ne izpoljuje pogojev za registracijo, ki so zelo strogi glede na strokovnost v podjetju zaposlenih uslužbencev.

Govorili so tudi o graditvi koprskega letališča. Z zemeljskimi deli naj bi kar najhitreje začeli, tako da bi bila ta dela do spomladni končana in da se takrat sprosti delovna sila za nadaljevanje ceste nad Črnim kalom. Načrti za letališče so v celoti pripravljeni in tudi potrebna sredstva za začetek del so zagotovljena. Letališče je za naše področje zelo važno iz gospodarskih, turističnih, menda najbolj pa kmetijskih razlogov. Naši kraji so znani po ranem sadju in ranih kulturnah, ki zahtevajo hiter transport, in je po njih na domačem in tujem trgu veliko povpraševanje.

Za čimprejšnjo zgraditev letališča pri nas, so zainteresirani tudi drugi kraji, kajti s tem bomo vzpostavili ugodno in hitro zvezo z notranjostjo domovine, saj se domači turizem iz dneva v dan bolj uveljavlja. Razen tega ni nikjer v bližini našega področja primernega letališča. Letalska zveza Jugoslavije je domačemu aero-klubu že brezplačno ponudila dvoje osemdesetih letal. Letali bosta na voljo, ko bo letališče pripravljeno. Tudi letalski center iz Lesc nam želi pomagati pri uvedbi prog za povezavo z gorjanskimi turističnimi centri.

Ob koncu seje so člani Sveta razpravljali o nekaterih gospodarskih predpisih in vsakdanjih nalogah Tajništva za gospodarstvo.

—jo

SESTANEK V KOPRU

Doseženo soglasje o dobavi vode

V torek in sredo so se v Kopru nadaljevala pogajanja med italijansko in našo delegacijo o dobavi vode iz miljskega vodovoda področju, ki je bilo na novo priključeno Jugoslaviji. Doseženo je bilo načelno soglasje v vseh točkah osnutka sporazuma in je pričakovati, da bo kmalu uveljavljen. Po tem sporazumu bo celotno področje, ki je bilo po 5. oktobru 1954 priključeno naši državi, oskrboval z vodo miljski vodovod do količine in po ceni, kot te predvideva sporazum.

—jo

Sprekod POSVETU

V ospredju dogodkov zadnjih sedmih dni je bil zoper Bližnjem Vzhodom, Angleska prizadevanja, da bi vključili Jordanijo v Bagdadski pakt so namreč naletela na velik odpor med prebivalstvom te dežele. V številnih mestih je pri lo do demonstracij in neredov, v znak solidarnosti z Jordanom pa so demonstrirali tudi v nekaterih sirijskih mestih. V znak protesta je odstopila tudi jordanska vlada. Po dveh dnevnih demonstracijah se je počaj v deželi precej izboljšal. Novi predsednik vlade Rifaj je izjavil, da Jordanija ne bo pristopila k nobenemu paktu, kar je prebivalstvo precej pomirilo. V zvezi s temi dogodki pa so v angleškem zunanjem ministru odločno zanimali vesti, da bi Velika Britanija izvajala pritisk na Jordanijo, naj se vključi v Bagdadski pakt.

Drugo vprašanje Bližnjega Vzhoda je sirijsko izročeni spor. Iz New Yorka so sporočili, da je sovjetska delegacija v OZN uradno predložila resolucijo, s katero zahteva od Varnostnega sveta, naj obsodi Izrael zaradi napada na Sirijo, začetek gospodarskih sankcij proti tej državi in izključitev Izraela iz OZN. Gre za nedavni napad izraelskih čet na sirijske položaje ob Galilejskem jezeru, pri katerih je izgubilo življenje večje število sirijskih vojakov. Sklep Varnostnega sveta o tej resoluciji bodo znani konec tedna.

Mnogo komentarjev je vzbudila v svetu Eisenhowerjeva noveletna poslanica o stanju v ZDA, ki so jo objavili še pretekli četrtek. Čeprav so Eisenhowerjeve misli glede miru formulirane z dokajnimi pridržki in omejitvami, se vendar znatno razlikujejo od pesimističnih napovedi, ki so se v zadnjih tednih vrstile na Zahodu. Najpomembnejša je vsekakor Eisenhowerjeva ugotovitev, da je nudil julijski sestanek predsednikov vlad svetu nobljubo zmernosti in da so se v Zeravi vsi strinjali s tem, da bi ponovila atomsko vojno uničenje, ki ga ne smemo dopustiti. Eisenhower je v svoji poslanici tudi zahteval od Kongresa, naj odobri dolgoročne obveznosti za pomoč nezadostno razvitim eželam. To je vsekakor vodilno, čeprav se ta gospodarska pomoč delno nastanja na blokovske koristi in predstavlja nekakšen protitež na sovjetske pobude gospodarskega značaja.

Pomembna pobuda tega tedna je poziv indijskega delegata pri Zdrav-

tenih narodih Krišne Menona Združenim državam Amerike in Sovjetski zvezi, naj prenehata z atomskimi poskusi in jih sporazumno prekineta. »Kaj hočete poskusiti? Saj veste že dovolj za uničenje sveta, je dejal Krišna Menon, ko je zvedel, da ZDA pripravljajo novo termonuklerno eksplozijo v Pacifiku. Razen tega je predlagal, naj bi Kitajska in ZDA napravili večje napole za vzpostavitev miru na Daljnem vzhodu.

Posarski parlament je izvolil za predsednika novi posarske vlade voditelj demokristjanske stranke dr. Huberta Neya. V svoji programski izjavi je dr. Ney naglasil, da bo prva naloga njegove vlade združitev z Nemčijo, to se pravi z Zahodnonemško zvezno republiko. Tega cilja pa ne bo mogoče doseči brez sporazuma med Francijo in Nemčijo. Njegova vlada upa, da se bodo francosko nemška pogajanja o posarskem vprašanju kmalu obnovila in da ne bodo vprašali posarske vlade samo za mnenje, temveč da bo pri sklepih sodelovala z odločajočim glasom.

V Severni Afriki so se začeli francosko španski razgovori o novem položaju v Maroku. Predstavnik španskega Maroka je opozoril francoskega generalnega rezidenta, da namerava njegova vlada izvesti na španskem področju politične reforme, ki naj v bližnji prihodnosti omogočijo zagotovitev neodvisnosti Maroka ob spoštovanju zakonitih interesov obeh držav. Sestanek francoskih in španskih predstavnikov je narekoval predvsem težaven položaj na področju Rifa v francoskem Maroku, ki leži v bližini španske meje, in kjer so na dnevnem redu številni nemiri.

Zaradi vedno večjih nemirov na Cipru je Velika Britanija sklenila poslati na otok vojaška ojačanja. Predvsem gre za padalske brigade 2000 mož, ki se bodo vridružili otoški posadki 10.000 mož. Nekateri menijo, da to pojačanje ne gre samo na račun nemirov na Cipru, temveč tudi splošnega položaja na Bližnjem Vzhodu, zlasti v Jordaniji. V prihodnjih dneh se bosta ponovno sestala britanski guverner na Cipru in nadšef Markarios. Gre za pripravljalne razgovore, na katerih hočejo ugotoviti, ali sta si britansko in ciprsko stališče že dovolj blizu, da bi se lahko začela uradna pogajanja za ustanovitev avtonomne ciprske vlade.

Morda so ti pojmi nekoliko komplikirani, toda če bi že skušali vse te stranke in tendence do kraja poenostaviti, potem sploh ne bi več videli odn. ločili dreves od gozda. Osnovne tendence francoske politike so znane in jasne, kaj pa hočejo posamezne stranke, to je pa druga stvar.

Ce bi imeli v Franciji le nekaj strank, račun ne bi bil težak. V Angliji pa Ameriki sestavi vlado tista stranka, ki zgaga. Anglija in Amerika ne poznata koalicjskih vlad. Le med vojno so konservativci pritegnili v vlado Attleeja pa nekaterje druge laburiste.

Seveda bi bilo smešno, če bi sedaj trdili, da je angleški odnosno ameriški vladni sistem enopartinski. Ali si prav Američani ne prizadevajo, da bi ustvarili vtip, da uživa njihova zunanja politika z upanje i republikancev i demokratov in ali niso zadnjič republikanci apelirali na demokrate, naj se vprašanja zunanje politike izključijo iz predvolivne kampanje!

Lahko si predstavljamo, kako težko bo sestaviti novo francosko fronto. Na volitvah se je sicer izkazalo, da je KP Francije še vedno najmočnejša francoska stranka, saj je zbrala okrog 5 milijonov glasov, vendar pa francoska partija že od leta 1947, odkar je stopil v veljavno

Plačni sistem v letu 1956

Premije - sestavni del tarifnega pravilnika

Delavska univerza v Beogradu je organizirala v ponedeljek javno razpravo o plačnem sistemu v gospodarstvu. Uvodno besedo v razpravi je imel član Zveznega izvršnega sveta in predsednik zvezne komisije za plače NIKOLA MINČEV. Na začetku svojih izvajanj je poudaril, da je plačni sistem eden najvažnejših činiteljev, ki vplivajo na povečanje delovne storilnosti in mu moramo zato posvetiti največjo pozornost.

KLJUČNO VRAŠANJE PLAČNEGA SISTEMA

V svojem govoru se je Nikola Minčev dotaknil pogojev, v katerih smo lansko leto začeli uveljavljati novi plačni sistem. Ti pogoji niso bili najugodnejši ter zato novega plačnega sistema nismo mogli do kraja uresničiti. Nestabilnost trga in veliko povpraševanje po blagu je lani še omogočalo podjetjem, da se jim ni bilo treba boriti za finančni in gospodarski uspeh, ker so svoje izdelke lahko še z lahkoto prodajala.

Novi plačni sistem lani še ni bil v celoti uveljavljen. Niso še bili obvezni pravilniki o premijah — prepričeno je še bilo posameznim podjetjem, če naj jih uvedejo ali ne. Nato je Minčev govoril o glavnih značilnostih sedanjega plačnega sistema in dejal, da je najvažnejše vprašanje odvečna delovna sila v gospodarskih organizacijah. To je pravzaprav ključno vprašanje plačnega sistema in eno izmed ključnih vprašanj splošnega boja za povečanje storilnosti pri nas. To vprašanje pa ni novo in ga bo

treba postopoma reševati. Nato je iznesel nekaj podatkov, s katerimi je ilustriral svoja izvajanja in nazorno prikazal stanje v gospodarstvu in škodo, ki jo od tega ima naša skupnost.

V nadaljevanju je poudaril, da je treba zaostriči vprašanje norm in jih vskladiti s tarifnimi pravilniki. Nerealne norme ne delujejo v smeri povečanja delovne storilnosti, marveč lahko samo kompromitirajo sistem.

Drugi ukrep v letosnjem letu bo ta, da bomo uveli premijski sistem kot sestavni del tarifnega pravilnika. Pravilniki o premijah naj pripomorejo podjetjem k stvarnim prihrankom z zmanjšanjem števila delovne sile ter z znižanjem drugih proizvodnih stroškov. Pravilnik o normah in premijah sta dva nujna činitelja, ki bosta omogočila dosledno uveljavljanje socialističnega načela nagajevanja: vsakomur po njegovem delu.

TREBA JE ZAGOTOVITI SREDSTVA ZA PREMIJE

Premijski pravilniki se že lani niso uveljavili največ zato, ker ni bilo gmotne podlage za premiranje. Z družbenim planom za leto 1956 je predvidena obveznost ljudskih odborov, da zajamčijo podjetjem iz dela dobička kot premije najmanj za eno mesečno plačo (s pogojem, da ima podjetje dovolj dobička).

Treba se je takoj lotiti preučevanja premiranja in čimprej preiti na ta sistem. Zaradi pomanjkanja vsakih izkušenj bodo seveda nastale mnogokratne težave, zavedati pa se moramo, da gradimo nekaj novega. Čas je, da ustanovimo posebne urade za organizacijo procesa proizvodnje in posebej za premiranje. Ti uradi bodo pomagali gospodarskim organizacijam pri uvajanju novega sistema na grajevanja.

Novice s Tržaškega

Pogajanja o socialnem zavarovanju

Videnski sporazum o malem območju prometu med Italijo in našo državo določa nekaj ugodnosti za prebivalce obeh področij, ki prebivajo na ozemlju ene države, delajo pa na ozemlju druge ali narobe.

Za izvrdbo in urešnictev teh dožiljih sporazuma so se že sestali predstavniki našega Zveznega zavoda za socialno zavarovanje iz Beograda s predstavniki italijanskega socialnega zavarovanja. Se-

V nekaj urah

WASHINGTON. — Združene države Amerike in Čile so sklenili dogovor, po katerem bo Čile kupil od ZDA kmetijske presežke v vrednosti več kot 35 milijonov dolarjev.

NEW DELHI. — Indijska vlada je zavrnila ponudbo ZDA, da bi dobavile 100 tisoč ton pšenice kot pomoč žrtvam nedavnih poplav, ki so prizadele indijsko državo Oriso. Ponudba je bila zavrnjena spričo pogojev ZDA, naj ameriški predstavniki nadzirajo razdelitev te pšenice.

LONDON. — V poučenih krogih izjavljajo, da je britanska vlada sklenila začasno umakniti svojega veleposlanika iz Džede, prestolnice Saudove Arabije. Ta veleposlanik je v Londonu prisostvoval konferenci britanskih diplomatskih predstavnikov na Srednjem vzhodu. V Foreign Officeju nočejo povedati, kdaj bi se utegnil vrnil na svoj položaj.

Med predstavniki gospodarskih sindikalnih in drugih organizacij v Trstu se še vedno ni poleg razburjenje zaradi vesti o vladnih namernih glede tržaške proste cone. Mestni odbor za prosto cono še vedno samo razpravlja o možnostih sklicanja razširjene skupščine, na kateri naj bi izdelali točen program konkretnih akcij, ki so potrebne, da se to vprašanje premakne z mrtve točke. Zdi se, da je v ozadju sam »prvi tržaški meščan«. Na indirekten način je namreč tržaški župan

stanek je bil v Trstu. Na njem so zastavili prve korake za rešitev tega vprašanja, ki je za obmejne prebivalce velike vežnosti.

Po sporočila predstavnika Zveznega zavoda za socialno zavarovanje Todorja Vučasinovića se bodo razgovori nadaljevali v Trstu dne 16. t. m. Problem bodo skušali urediti v splošno zadovoljstvo vseh pričakovanih ljudi, ki delajo na eni strani mene, prebivajo pa na drugi.

Pogajajo se predvsem za nekaterje oblike socialne zaščite delovnih ljudi v kraju prebivanja, ki naj bi jih zavarovali njihovi zavodi na račun zavoda za socialno zavarovanje tistega področja, na katerem so zavarovanci zaposleni. Razgovori potekajo v medsebojnem razumevanju in že prvi stiki kažejo med delegacijama, da bo to vprašanje lahko pozitivno rešeno.

Med predstavniki gospodarskih sindikalnih in drugih organizacij v Trstu se še vedno ni poleg razburjenje zaradi vesti o vladnih namernih glede tržaške proste cone. Mestni odbor za prosto cono še vedno samo razpravlja o možnostih sklicanja razširjene skupščine, na kateri naj bi izdelali točen program konkretnih akcij, ki so potrebne, da se to vprašanje premakne z mrtve točke. Zdi se, da je v ozadju sam »prvi tržaški meščan«. Na indirekten način je namreč tržaški župan

negativno odgovoril v listu »Il Piccolo« na zahteve, da takoj skliče občinski svet na izredno zasedanje, na katerem naj bi razpravljali o tem vprašanju. Župan noče sklicati zasedanja in se izgovarja, da zavoda to samo ena svetovalca, medtem ko je ta zahtevo prišla iz vrst najrazličnejših krogov. Njegovo stanje je do tega vprašanja pa jasno dokazuje, kako »zavojarja in podpira zahteve tržaškega prebivalstva po prosti coni — v nasprotju z rezolucijo, ki jo je glede proste cone izglasoval občinski svet in ki tudi njegovo formalno obvezuje. Razen tega je župan na zadnjih sejah občinskega sveta zelo veliko, čeprav hkrati tudi zelo megleno, govoril o nekakšnih ukrepih, ki naj bi jih vladu pripravila za Trst in o katerih je izvedel na svojem zadnjem obisku v Rimu. Župan je torej že takrat moral vedeti, da so vladni krog prišli do zaključka, da ne bo dali Trstu proste cone in je obenem molčal ter tako načrtno zaviral vse akcije za rešitev tržaškega vprašanja. To je eno. Na drugi strani je slišati številne in lepo zveneče obljube, od katerih pa Trst ne bo imel nobenih koristi. »Žal« tem obljubam že sedaj ne verjamemo noben Tržaščan in kot kaže, bo enotnost vseh meščanov prej ko slej prisilila vladne kroge k resnejšemu razmišljaju in zahtevala ponovno preučitev tega življenjsko važnega vprašanja.

Po štirimesečnem poskusnem obratovanju se je začela v novo zgrajeni tovarni vijakov v Kninu redna proizvodnja. Med poizkusnim delom v tovarniških oddelkih so izdelali nad 300 ton blaga. Letos bo tovarna razvila polno kapaciteto ter izdelala 7.000 ton vijakov in matic 570 vrst. Novo tovarno v Kninu so gradili dve leti in so v njej investirali približno milijardo dinarjev. Letna vrednost njenih izdelkov bo 2 milijardi dinarjev. Za izdelke kninske tovarne, edine te vrste v naši državi, je veliko zanimanje ne samo pri nas, temveč tudi v državah Bližnjega vzhoda. Letosna proizvodnja pa tudi del proizvodnje za prihodnje leto sta že razprodani.

Nič novega v Franciji

Marshalov plan, ne sodeluje več v vladi.

Ne samo francoska, niti italijanska. Američani so svojo gospodarsko pomoč Franciji izrecno vezali na ta pogoj.

Komunisti bodo najbrže že v kratkem ponudili socialistom in radikalom, naj bi vsi skupaj ustavili ljudsko fronto, toda malo je verjetno, da bi radikalni sploh pristali na to. S to kombinacijo torej ne moremo računati. S tem pa se slika ni prav nič razbistrla.

Medtem ko je namreč desni center, to je vladajoči blok, izgubil precej glasov, pa se je republikanska fronta, v kateri je Mendes-France najbolj odlična osebnost, lepo uveljavila. Ta uspeh sicer ni izražen v večjem številu poslancev, ampak predvsem v večjem številu glasov, ki jih je ta fronta dobila v Parizu in v velikih departmajih na severu Francije.

In ko zaključujemo bilanco nedavnih volitv ne smemo spregledati še de Gaulleovega poraza. S temi volitvami je De Gaulle izgubil vse, kar je še imel.

V Franciji se torej položaj ni bistveno spremenil. Francija je stará, urejena država, kjer večji sprememb odslej ne moremo več pričakovati. Kdor je pričakoval, da bo položaj bistveno spremenil v

teh štirih tednih, kolikor je trajala volivna kampanja, je mislil zelo naivno.

Če se ni Francija v bistvu spremnila v petih letih druge svetovne vojne, po tragediji odn. umika iz Indokine, udarcih v Severni Afriki, počasnom, toda nenehnem vzponu Zahodne Nemčije, kako naj preprosta, toda tehnično izvrstno režirana volivna kampanja spremeni ravnotežje sil znotraj Francije!

Vsa ta povočna leta se Francija ni skoraj niti za ped približala Azijski, Afriki, Francija ni šla nasproti Indokini, Alžiru, marveč proti Indokini, proti Alžiru, Ma-

roku. Ne bi mogli trditi, da niso francoske stranke nastopile z novim programom, vsaj nekatere, toda že povprečen francoski volivec, ki je prejšnji ponedeljek izvršil svojo državljansko dolžnost in sel na volišče, ali je ta volivec spremenil odnos do Francije, sveta?

Morda pa ni le francoski parlamentarni sistem v krizi

Iz dosedanja prakse ustanavljanja potrošniških svetov v koprskem okraju

Prvi potrošniški svet za grosista v Sloveniji

V začetku so bili najhitrejši v obmorskih mestih koprskega okraja: nekatera trgovska podjetja so zahtevala ustanovitev potrošniških svetov že mesece septembra lani, kmalu nato (v novembру) pa so bili marsikje tudi že izvoljeni člani potrošniških svetov, in sicer na množičnih sestankih SZDL po mestnih četrtilih.

Prva je izdala odločbo o ustanovitvi enega samega potrošniškega sveta za vse trgovine na svojem področju občina Izola, vendar je bila ta odločba pozneje zaradi neprimernosti take oblike preklicana. Kakor smo obvezeni, se bodo tudi tam odločili za ustanovitev potrošniških svetov za posamezna trgovska podjetja.

V občini Koper so člani potrošniških svetov že izvoljeni; potrebno je le še, da izda občinski ljudski odbor ustrezne odločbe o imenovanju članov teh svetov z določbo o tem, da se konstituirajo čimprej. Kakor smo izvedeli, se bo to zgodilo v bližnjih dneh.

V občini Piran so šli prvotno preveč v Širino. Po prvotnem predlogu naj bi bilo v potrošniškem svetu skoraj več članov, kakor je zaposlenih ljudi v trgovski mreži na področju te občine. Sedaj pripravljajo smotrnejšo organizacijo trgovske mreže in zato je pričakovati, da se bo imenovanje potrošniških svetov nekoliko zavleklo.

PRVI POTROŠNIŠKI SVET PRI KZ — V POSTOJNI

Tudi v postojnski občini so reorganizirali trgovsko mrežo, vendar ni pri tem vprašanje potrošniških svetov prav nič trpeko. Ob koncu leta 1955 je občinski ljudski odbor Postojna najprej izdal odločbo o reorganizaciji trgovske mreže splošno-družbenega sektorja na svojem področju; z 31. decembrom 1955 so prenehale poslovati naslednje samostojne trgovine: »Tekstil«, »Prehrana«, »Železnina«, »Drogerija«, »Galeranterija«, »Avto-trgovina«, »Usnjec« in »Kovina«. Prvi šest samostojnih trgovin se je združilo v novo trgovsko podjetje z nazivom »Splošno trgovsko podjetje«, zadnji dve, to sta »Usnjec« in »Avto-trgovina« pa sta bili pripojeni že prej obstoječim »Mestnim trgovinam« v Postojni. To reorganizacijo je narekelo predvsem dejstvo, da v sistemu drobnih samostojnih prodajalnikov zelo majhni številom zaposlenih v posamezni prodajalni (od 2–4) delavsko samoupravljanje sploti nimoglo priti do izraza. Obžalovati je le, da v Postojni niso dovolj upoštevali prispom Trgovinske zbornice, da okraj Koper pri prvotnem predlogu za reorganizacijo in da so tako zamudili ugodno priložnost, ki so jo imeli z takšno novo organizacijo trgovske mreže, ki bi upoštevala tudi nujno potrebu po kar najboljši specializaciji mreže.

Vzopredno s tem so bile tudi izdane odločbe o ustanovitvi potrošniških svetov. En 11-članski potrošniški svet je bil imenovan za »Mestne trgovine«, en 15-članski (na predlog podjetja samega) za »Splošno trgovsko podjetje«, en 9-članski za obe mesnice Tovarne mesnih izdelkov, za mesnico in mlekarino KZ Postojna ter za obe prodajalni »Mestnih pekarn«, en 7-članski za trgovino s sadjem in zelenjavo »Mestnih trgovin« in končno en 9-članski za Kmetijsko zadružno Postojno.

Pri tem je vredno poudariti dve zanimivi dejstvi: prvo, da je OBLO Postojna ustanovil en potrošniški svet za mesnice, prodajalne kruha in mlekarne ter enega za prodajalno

sadja in zelenjave. To dokazuje, da obravnava OBLO Postojna trgovinsko dejavnost obrtnih obravnav zelo pravilno posebej, drugo pa, da je prišlo do odločbe o ustanovitvi potrošniškega sveta za vse trgovine Kmetijske zadruge Postojna na predlog zadruge same. Vsaj v mestih dejanske res ni prav nobene razlike med trgovino splošnodružbenega in zadružnega sektorja in zato je tudi pravilno, da se obravnavata oba ta družbeni sektorji trgovine glede potrošniških svetov enako.

VERJETNO NE NAJBOLJŠA POT

V občini Sežana so se odločili za 3 potrošniške svete, in sicer 2 za dve trgovski podjetji in 1 za pekarno. Dogovorili so se tako, da bodo podjetja najprej naredila seznam svojih rednih odjemalcev, nakar bi podjetja povabila te odjemalce na sestanek, na katerem bi jim razložili pomen potrošniških svetov in obenem izvolili vedenje stevilo članov. Ne da se trdit, da je ta način nepravilen, vendar bi bilo primernejše, če bi tudi tukaj to nalogo osvojila Socialistična zveza. Saj ne gre pri potrošniških svetih le za neko gospodarsko, temveč tudi ali celo morda predvsem za politični nalog. Trdimo lahko namreč, da kritika trgovine ni vselej rezultat njenega slabega dela — ta trditev velja zlasti za splošno trgovsko dejavnost v večjih središčih, manj pa še za nedavni sistem odkupovanja kmetijskih pridelkov — temveč je pogosto tudi posledica nepočutnosti ljudi. Z udejstvovanjem potrošniški sveti v Ilirske Bistrici kmalu konstituirali in da ne bo treba predočno čakati na čas, ko bomo lahko že poročali o prvih rezultatih njihovega dela.

imenovali kritikarstvo. — Razen tega je vprašanje, ali ne bi postopek, kadar so se zanj odločili v Sežani, brez potrebe zavlekel te zadeve.

IZ OBČINE ILIRSKA BISTRICA SE SMEMO NADEJATI PRVIM USPEHOM

Odločbe o imenovanju potrošniških svetov je izdal tudi že občinski ljudski odbor II. Bistrica. V tej občini je imenovanih 8 potrošniških svetov, in sicer po eden za mesnice, za »Tekstilje«, »Jelko« in »Lipo«, za trgovino »Pri novem svetu« in »Zarjo«, za »Opremo«, »Metal« in »Drogerijo«, za »Gozdarja« in trgovino »Pri Joškotu«, za prodajalne mleka in sadja ter zelenjave in za grosistični trg podjetij »Ilirija« in »Vino«. Vsi ti potrošniški svetji štejejo po 7 članov, le svet za prodajalne mleka in sadja ter zelenjave jih ima 9. V odločbah je tudi rečeno, kdo skliče 1. sejo, na kateri si bodo člani izvolili svojega predstnika in tajnika.

Posebej je treba poudariti ustanovitev potrošniškega sveta za grosistični trgovski podjetji »Ilirija« in »Vino«. To je namreč prvi potrošniški svet pri grosistih v Sloveniji in verjetno sploh v državi. Take je občina Ilirska Bistrica prehletela občino Koper, na čigar področju je bila »Slavica«, kakor smo že poročali, prvi grosist, ki je dal pobudo za ustanovitev potrošniškega sveta za svoje podjetje.

Upati smemo, da se bodo potrošniški sveti v Ilirske Bistrici kmalu konstituirali in da ne bo treba predočno čakati na čas, ko bomo lahko že poročali o prvih rezultatih njihovega dela.

V GRADBENI DEJAVNOSTI NI VEČ PRETIRANII DOBIČKOV

Dosegli smo normalno stanje

Ko smo pred časom prinesli poročilo z neke seje Sveta za gospodarstvo OLO Koper, ki je obravnaval stanje v našem gradbeništvu, so se nam vrinile nekatere grobe napake. Prizadeti podjetje »Kraški zidar« iz Sežane in »1. maj« iz Kopra sta se obrnili na Gospodarski svet in tudi na naš list in posredovali točne podatke o stanju zlasti glede na pretiranje velik dobicék, ki naj bi ga ti dve podjetji po pisanku našega dopisnika imeli. Obrnili smo se na Urad za plan pri OLO za točne podatke in jih po prejemu radi posredujemo našim bralcem.

Namesto podjetja »Kraški zidar« iz Sežane bi moral biti podjetje »Konstruktor« iz Pirana. »Kraški zidar« je v letu 1955 dosegel zelo nizek dobicék. Podjetje je planiralo 21 odstotkov dobiceka, vendar pa je zaradi močne konkurenčne na licitacijah istega znižalo in je znašal v lanskem letu le okrog tri in pol odstotka.

Prav tako je s podjetjem »1. maj« iz Izole. Zaradi izrednega razmaha in napredka v zadnjem letu je bilo nujno, da so nastale razlike med planiranim in dejanskim stanjem. Povečalo se je sorazmerno tudi stevilo delavcev, dobicék pa se je znižal na 9 odstotkov — navedeni podatek o odstotnem dobicku velja za leto 1954, ko so v glavnem vsa gradbena podjetja zaradi svojstvenih pogojev dosegla nenormalno visoke dobicike.

Prav isto velja tudi za druga podjetja. Tako »Gradbenik« iz Izole ni dosegel 24, marveč le 18 odstotkov dobiceka. Podatki, objavljeni za podjetje »Sloga« iz Ilirske Bistrike (13,2% dobicka), »1. maj« iz Kopra (18%) in »Gradnj« iz Postojne (15%), so iz leta 1954 in ne iz lanskega leta, kar naš dopisnik ni omenil. V letu 1955 so vsa omenjena podjetja dosegla precej nižji, nekako tolkšen dobicék, kot je sicer na splošno v navadi pri podobnih podjetjih v normalnih pogojih dela.

R

Na pobudo Generalne direkcije Jugoslovenskih železnic in Zvezne zunanjetrgovinske zbornice je bilo v Beogradu posvetovanje o smotreni uporabi reškega pristojnega stvarno pristojnega gospodarsko sodišča (isto pravilo velja v glavnem tudi za redna sodišča), v čigars območju se nahaja sedež tožene gospodarske ali zadružne organizacije, političnoteritorialne enote itd.

Seveda pa ima tudi to pravilo svoje izjeme. Tako je za razsojanje v sploh proti vojaškim enotam (vojnim poštam), ki sicer niso samostojne pravne osebe in v katerem primeru je tožena stranka federacija, krajevno pristojno ne stvarno pristojno sodišče v Beogradu, marveč po splošni praksi gospodarskih sodišč, kar predvideva tudi najnovejši osnutek zakona o pravdnem postopku, tisto sodišče, na katerem področju se nahaja sedež komande vojaške enote.

Ista izjema velja tudi za podružnice Narodne banke FLRJ, kjer je prav tako tožena stranka Narodna banka FLRJ. Le-ta ima svoj sedež v Beogradu, se pa vendar lahko tožbe iz pravnih odnosov, ki se nanašajo na njenjo podružnico, vložijo pri sodišču, na katerega področju se nahaja sedež poslovne enote — podružnice.

V zvezi z dozdaj obravnavano stvarno in krajevno pristojnostjo gospodarskih sodišč je potrebno še povedati, da stranke same v nobenem primeru ne morejo z dogovorom spremeniti stvarne pristojnosti gospodarskega (pa tudi ne rednega) sodišča. Nasprotno pa ni načelnih ovir proti dogovoru o krajevni pristojnosti sodišč. Ze omenjeni osnutek zakona o pravdnem postopku to možnost izrecno omjenja, zahteva pa, da se tak dogovor sklene v pismeni obliki in da se nanaša na določeni pravni odnos. Ni torej izključeno, da se stranki že ob sklepanju pogodbe dogovorita, (samo enostranska klavzula na fakturi ne zadostuje), da naj bo za vse eventualne spore iz te pogodbe pristojno vnaprej določeno stvarno pristojno sodišče. V praksi pa so, vsaj do sedaj, takšni dogovori zelo redki, kar je tudi razumljivo, saj se nihče rad ne odreče prednosti biti tožen pred najbližnjim sodiščem.

Končno naj v tej zvezi opozorimo še na to, da so bila krajevna območja vseh gospodarskih sodišč v naši državi objavljena v Gospodarskem vestniku št. 82 od 20. 10. 1954. Dr. S. P.

Novo postajno poslopje na Jesenicah

Nova Železniška postaja na Jesenicah

NAJLEPŠE IN NAJSODOBNEJŠE POSTAJNO POSLOPJE V DRŽAVI. STALO JE 700 MILIJONOV DINARJEV. VELIKA PRIDOBITEV ZA NAŠE GOSPODARSTVO

V nedeljo so imeli na Jesenicah lepo slovesnost. Zvezni ljudski poslanec Franjo Perovič je izročil svojemu namenu novo železniško postajo. S predajo ključev delavskemu svetu železniške postaje je izročil novo poslopje v upravljanju delovnemu kolektivu.

Postopje ima moderno čakalnico, veliko halo z blagajnami za nakup voznih listkov, dovolj vseh mogo-

čih službenih prostorov za železniško osebje, carinske organe, varnostno službo itd. Ima tudi lepo opremljeno čakalnico za matere z otroki, na peronu je brivnica, okreplevanica, urad za informacije in telefonska centrala, ki jo je izdelala tovarna »Iskra« v Kranju.

Gradbena dela je po načrtih ing. arch. Rohrmanna izvedlo gradbeno podjetje Primorje.

Krajevna pristojnost gospodarskih sodišč

(Nadaljevanje in konec)

V smislu 98. člena zgoraj navedene zakona velja v tem pogledu staro pravilo, da je za reševanje konkretnega spora krajevno pristojno tisto stvarno pristojno gospodarsko sodišče (isto pravilo velja v glavnem tudi za redna sodišča), v čigars območju se nahaja sedež tožene gospodarske ali zadružne organizacije, političnoteritorialne enote itd.

Podatki Zvezne uprave za pomorski promet kažejo, da se je promet blaga v jugoslovenskih pristaniščih lani povečal za okrog milijon ton v primeri z letom 1954. Skupen promet blaga v vseh pristaniščih je znašal 7,568.399 ton, od česar so 2,899.982 ton vkral, 4,668.417 ton pa izkrali.

Seveda pa ima tudi to pravilo svoje izjeme. Tako je za razsojanje v sploh proti vojaškim enotam (vojnim poštam), ki sicer niso samostojne pravne osebe in v katerem primeru je tožena stranka federacija, krajevno pristojno ne stvarno pristojno sodišče v Beogradu, marveč po splošni praksi gospodarskih sodišč, kar predvideva tudi najnovejši osnutek zakona o pravdnem postopku, tisto sodišče, na katerem področju se nahaja sedež komande vojaške enote.

Ista izjema velja tudi za podružnice Narodne banke FLRJ, kjer je prav tako tožena stranka Narodna banka FLRJ. Le-ta ima svoj sedež v Beogradu, se pa vendar lahko tožbe iz pravnih odnosov, ki se nanašajo na njenjo podružnico, vložijo pri sodišču, na katerega področju se nahaja sedež poslovne enote — podružnice.

V zvezi z dozdaj obravnavano stvarno in krajevno pristojnostjo gospodarskih sodišč je potrebno še povedati, da stranke same v nobenem primeru ne morejo z dogovorom spremeniti stvarne pristojnosti gospodarskega (pa tudi ne rednega) sodišča. Nasprotno pa ni načelnih ovir proti dogovoru o krajevni pristojnosti sodišč. Ze omenjeni osnutek zakona o pravdnem postopku to možnost izrecno omjenja, zahteva pa, da se tak dogovor sklene v pismeni obliki in da se nanaša na določeni pravni odnos. Ni torej izključeno, da se stranki že ob sklepanju pogodbe dogovorita, (samo enostranska klavzula na fakturi ne zadostuje), da naj bo za vse eventualne spore iz te pogodbe pristojno vnaprej določeno stvarno pristojno sodišče. V praksi pa so, vsaj do sedaj, takšni dogovori zelo redki, kar je tudi razumljivo, saj se nihče rad ne odreče prednosti biti tožen pred najbližnjim sodiščem.

Sklenili so, da se bodo v istem sestavu delegati sestali čez šest mesecov in pregledali delo organizacije ter izvršite sklepov v nalog, ki so si jih zdaj zadali.

Na koncu so izvolili nov občinski odbor ZB s tovarišem Maksom Bilcem na čelu.

R

Ce si pogrešil lani, popravi to letos. Zaklanega prašiča pravilno oderi in oddaj kožo

KOTEKSU

ki plača za I a kožo slovenske pasme 220 din za kg.

Ne zametuj denarja, gospodinji pa prihrani nevšečno delo z žaltovo slanino na koži.

ČLANI ZB NA PIVKI SO SE POGOVORILI O BODOČEM DELU

V torku je bil na Pivki redni letni občni zbor organizacije Zvezne borcev NOB. Prisostvovalo mu je okrog 30 gostov, 65 delegatov pa je zastopalo okrog 900 članov. O delu organizacije je poročal predsednik Jože Peršolja, nato pa se je razvila živahnata razprava. Govorili so najprej o zbiranju zgodovinskega građiva iz NOB na Pivki, o odkrivanju novih spominskih ploš

Uspela zdravstvena razstava v Ilirske Bistrici

V dvorani zadružnega doma je bila od 24. do 31. decembra zdravstvena razstava, ki jo je priredila Higienska postaja Ilirska Bistrica. Razstava, ki je bila organizirana pod geslom: »Zdravje — naše največje bogastvo« je obiskalo nad 3000 ljudi iz središča in okolice občine. V sedmih oddelkih so obiskovalci lahko videli vsa področja zdravstva od higiene do splošne zdravstvene zaščite.

Najbolj obširen je bil oddelek o nalezljivih boleznih, kjer je bilo nazorno prikazano, kako in zakaj se pojavitajo razne nalezljive bolezni. Obiskovalci so si lahko natančno ogledali razstavljene mužaže, ki so prikazovale najbolj razširjene nalezljive bolezni kot davicu, škrlatinko, razne kožne in spolne bolezni. V posebnem oddelku je bila prikazana tuberkuloza, njen nevarnost za ljudsko zdravje in kako se jo lahko obvarujemo. V ostalih oddelkih so obiskovalci videli kako je treba nuditi prvo pomoč, higiensko-tehnično zaščito pri delu, higiensko ureditev vasi in stanovanja. Na mulažah je bilo nazorno prikazano, kako bi morali biti urejeni vodnjaki po naših vaseh. Obiskovalke pa so se najraje ustavljalne pri otroškem oddelku, kjer so videle, kako je treba hrani in negovati dojenčke in stroke.

Prireditelji razstave niso pozabili na našega največjega sovraž-

nika — alkoholizem, ki je vzrok 57 odstotkov vseh prometnih nesreč, 40 odstotkom spolnih bolezni, 40 odstotkom nesreč pri delu, 30 odstotkom duševnih obolenj, 60 odstotkom vseh duševno zaostalih, 90 odstotkom nečloveškega ravnanja z otroki in še številnim drugim škodljivim pojavom v družbi. Prikazane so bile številne zdravstvene spremembe na srcu, ledvičah, jetrih, želodecu itd., ki jih povzroča zauživanje alkohola.

—vel

Urad za kontrolo meril in plemenitih kovin v Izoli - ukinjen

Leta 1950-51 je bil za koprski in bujski okraj ustanovljen Urad za kontrolo meril, ki je bil začetkom organ bivšega LOLO, po razformiranju istega pa je postal organ Okrajnega LO Koper. Vzporedno z uradom je nastala v Izoli tudi strokovna mehanična delavnica, kar je bilo za tisti čas velikega pomena. Urad, kakor tudi strokovna delavnica sta delovala na področju običajnih okrajev, to je koprskoga in bujskega.

S priključitvijo jugoslovanske cene STO k Jugoslaviji, se je položaj glede kontroliranja meril popolnoma spremenil. Med bivšima okrajevoma je sedaj republiška meja, okraja pa pripadata LR Sloveniji in LR Hrvatski. Urad za kontrolo meril, ki je bil na področju koprskoga okraja, je dodeljen najbližnjemu uradu v LR Sloveniji, to je onemu v Ljubljani z vsem inventarjem in tehnično opremo vred, ker je urad v Izoli samo za koprski okraj izgubil možnost obstojanja. V Izoli ostane v bodoče le del bivšega urada — oddelek ali Postaja za kontrolo sodov, ki bo odprt le enkrat mesečno. Tako smo izvedeli, da bo v tem mesecu uradni dan pri Postaji za kontrolo sodov v Izoli — dne 19. januarja 1956. Ce bo tega dne dopomiljeno na žigosanje večje število sodov, kot bi jih bilo mogoče izmeriti in žigosati v enem dnevu, se bo uradovanje podaljšalo do naslednjega v eventualno še do 20. in 21. januarja.

Glede ostalih meril pa smo izvedeli sledeče:

Vsak drugo leto (vsako neparno) bo ambulantni pregled in žigosanje vseh meril v vsaki občini, kot je bilo to tudi do sedaj. Posamezni pregledi in žigosanje meril se bodo vršili pri Uradu v Ljubljani, ali pa na prošnjo stranke in na njene stroške na licu mesta. V prvem primeru se bodo moralna merila dopremišti v Urad v Ljubljano, kjer bodo hitro napredovala.

S. L.

Hotična je dobila vodovod

Vas Hotična pri Kozini je bila med tistimi, ki so imele vodo izven vasi. Dvajset gospodarjev je moralno vodo davačati z vozmi. Večkrat v povoju letih so prebivalci prosili za pomoč, toda šele lani so uresničili svojo željo. Kraški vodovod Sežana je priskočil na pomoč z materialom in s strokovnimi nasveti. Občinski odbor RK Sežana je za gradnjo vodovoda prispeval 50 tisoč dinarjev. Ko so tako dobili poglavito osnovno, so se lotili dela. Sami so poskrbeli potreben les, izkopali stare cevi in skopali jarek za polozitev novih cevi. Nad 600 delovnih dni so opravili pri teh delih, vzhodni ki z vprežno živino pa 50 dni pri prevažanju lesa in gramoza. Ob takem delovnem prispevku so dela hitro napredovala.

Danes se Hotičani veselijo dela svojih rok, ker imajo vodo v vseh hišah. Hvaležni so vsem tistim, ki so razumeli njihove težave in tistim, ki so pomagali pri gradnji vodovoda. Med vaščani se je za vodovod najbolj zavzel tovarš Ivančič, od drugih pa Avgust Kodrič od Kraškega vodovoda.

S. L.

Z dedkom Mrazom

Dedek Mraz tudi letos ni pozabil obalnega pasu, v katerem se razprostira piranska komuna. Metmed ko je dve leti preje združeval otroke prejšnje občine Portorož, jih vozil na svoje sejme pred »Palace« in sedanjo osnovno šolo, je letos obiskal s svojim spremstvom celo komuno. Letos ni imel velikih žepov, zato so se tembolj izkazali pripravljalni oddori v posameznih krajinah. Ponekod so priredili otrokom prave gostje, svečane prireditve, velike in lepe jelke, polne zlata, srebra in dobrota. Odvisno je bilo od pridnosti, iznajljivosti in ljubezni do naših otrok. Inleti otrok je bilo skoraj 2.000.

V Strunjanu je dedek Mraz čakal na otroke. Prišel je pravočasno, ali njegova jezica se je potolčila ob dobrobiti otročic. Pisma otrok so tudi letos prejeli tovaršice iz šole. V Sv. Luciji je bila dvorana Ljudskega doma premajhna. Mlado in staro, vse je hotelo videti dedka Mraza z Rdečo kapico, zajčkom, snežinko, dvema stražarjem in dvema pažema. Dedek Mraz je vedel vse, za pridne in za... Dvorana sečoveljskega rudarskega doma je bila ob prihodu Dedka prepoplona mladine, zadaj pa, zakaj pa ne, tudi odrasli. Na prelepoto pripravljenem odru so otroci pred Dedkom peli, deklamirali in plesali.

Drugi dan so prišli na vrsto Otroški vrtec, Vzgojni zavod »Elvire Vatovec« in Zavod za gluho mladino v Portorožu. Povsod jelke, povsod spremembi in sporedi. Gluha mladina ni zaostajala za slišče.

Popoldne je nad 400 portoroških otrok pozdravilo Dedka ob prelepi do stropu segajoči in blesteči se jelki v Ljudskem domu. Besedo na odru so

po Piranski komuni

imeli učenci osnovne šole in otroci iz vrtca, medtem je Dedek sedel ob jelki. Po pogostitvi v treh hotelih se je zopet zbral pred Ljudskim domom, kjer so plesali okoli razsvetljene jelke, prenesene z odra. Da bi videle očke otrok, pa tudi mamic...

Tretji dan je obiskal dedek Mraz Padno, Raven in Piran. Z nekoliko zamude, ne po lastni krvidi, je prišel s spremstvom v Padno. Otroci so ga pričakovali kakor obupani pri šoli. Med tišino se je oglasila pozdravna beseda najpogumnejšega. Bil je prvi dedek Mraz v Padni. V razredu šole, ki služi trenutno v Padni za zborovanja, sestanke, predavanja in vse drugo, je čakalo otroke presenečenje, še večje, ker je dedek tako dobro poznal nekatere žolarje z dobre in slabe strani.

Raven. Drugi dan zimskih počitnic, otrok na pretek. Dedek je opravil z mladino kar na prostem, zato je bilo njeni iznenadenje tem večje ob pogledu na jelke, na polne krožnike, otroški vrtec pa papirnate vrečke. To je bilo veselje.

Prevozna sredstva niso prizanesla tudi dedku Mrazu. Komaj je ujeti zanj v Portorožu pripravljeno »Burjo«, da ga je odpeljala med nestreno pričakujčo piransko mladino. Neverjetno lepa slikha. Dedek s spremstvom na kljunu barke, stotine in stotine rok pa mu je mahalo z obale v pozdrav. Med toliko mladino se je Dedek komaj znašel, zgovornost mu pa le ni prešla. Na odru je dobro opravil svoje delo z mladino. Potem je odpril svojo malho in zavrteli so zelenja, saj je posebno v sadjarstvu in živinoreji potreben večji napredok. Predavajo strokovnjaki Okrajne zadružne zveze v Kopru.

Na veselo svidenje čez leto dni!

V. R.

V tednu razstave je Higienska postaja Ilirska Bistrica ob pomoči Centralnega higienskega zavoda LRS iz Ljubljane brezplačno predvajala po okoliških vaseh razne zdravstveno-prosvetne filme. V vseh Zabiče, Kuteževu, Harije, Novokračine in Jelšane je te filme gledalo nad 700 ljudi. Največje zanimanje sta vzbudila filma »Dva dečka« in »Da ne bo prepozno«.

—vel

Iz dela mladinske organizacije

Mladinke na obrtni šoli v Kopru so se izredno lepo pripravile na svečan sprejem v organizacijo Ljudske mladine. Organizirale so kratek kulturni program in s tem še povečale svečano vzdušje. Sekretar OK LMS Koper je orisal zgodovino mladinskega gibanja in naloge, ki so danes pred člani LM, nato pa podelil članske izkaznice 43 mladinkam.

Mladina je na teh sestankih ostro obsovala nepremišljeno nekaterih mladih ljudi, ki so zapustili svojo domovino in se podali v negotovost, tujemc za hlapce.

Mladine je na teh sestankih ostro obsovala nepremišljeno nekaterih mladih ljudi, ki so zapustili svojo domovino in se podali v negotovost, tujemc za hlapce.

Mladine je na teh sestankih ostro obsovala nepremišljeno nekaterih mladih ljudi, ki so zapustili svojo domovino in se podali v negotovost, tujemc za hlapce.

V Kopru se je začel seminar za mladinske voditelje OMO v mestu. Na prvem sestanku so mladinci obravnavali izvajanja tov. Mihe Marinke na zasedanju Glavnega odbora SZDL Slovenije.

Na Pomorski srednji šoli je bilo predavanje o perspektivah našega gospodarstva. Predaval je član predavateljskega aktivista pri OK LMS v Kopru.

Mladinci so se zlasti zanimali za nadaljnji razvoj našega pomorstva.

Pred novim letom so bile redne letne konference istega dne v »Favorju«, Lesnem kombinatu, Zadružniku in Lesonitu v Il. Bistrici. Člani predavateljskega aktivista mladine so na konferencah seznanili mladincev iz vseh okoliških vasi organiziranih le kakih 10.

Pri spomladanski setvi bodo letos posejali s hibridno korozo 400 tisoč hektarov. Seme te sorte koruze bodo uvozili skupno s semenom luterne, konoplje, krompirja in živinske pese v vrednosti 110 milijonov deviznih dinarjev.

Za spomladanske setve so na razpolago dovoljne količine umetnih gnojil. Računajo, da bodo letos porabili 250.000 ton umetnih gnojil več kot lani. **KMETOVALCI BODO SE NADALJE DOBIVALI UMETNA GNOJILA PO ZNIŽANIH CENAH, AKO BODO PREJ SKLENILI PODGODE S KMETIJSKIMI ZADRUZAMI IN PODJETJI ZA PROMET Z ŽITOM O PRODAJI LETOŠNJE GA PRIDELKA.** Tisti kmetovalci, ki ne bodo sklenili pogodb o prodaji pridelkov, pa bodo morali kupiti gnojila po višjih cenah.

Pri oranju za spomladanske setve bo letos pomagalo 2000 traktorjev več kot lani. Delavnice za popravilo kmetijskih strojev bodo odprli v nekaterih večjih središčih.

Za zatiranje plevela bodo letos porabili 700 ton herbicidov. Že lani je uničevanje plevelov med žitom pokazalo dobre uspehe. Letos bodo herbicide uporabljali na površini 250.000 ha. Lani so na površini 50.000 ha poškopljenih posevkov pšenice dosegli 3 stote večji pridelek na hektar.

Predsednik občinskega LO Koper je ta vprašanja vzel na znanje. Člani KDZ upajo, da jim bodo sedaj pomagali čimprej rešiti ta vprašanja, ki zelo zavirajo njihovo delo in vzbujajo skrbi.

OB NENADNI SMRTI ALBINA GASPERSICA

V spomin zavednemu mladincu iz Vremse doline

Albin se je rodil na Skofljah leta 1933. Že v rani mladosti je občutil resnost življenja. Bil je iz male kmečke družine. Leta 1947 se je vpisal na nižjo gimnazijo v Hrpeljah. Kakor je bil v svojem domačem kraju, ko je se obiskoval osnovno šolo, dober pionir, tako je bil v gimnaziji odličen dijak in mladinec. Se boj se je izkazal, ko je nadaljeval soljanje na nižji gimnaziji v Tomaju na Krasu. Pokazal je izredno vztrajnost, pridnost in neuklonljivo voljo, za kar je bil večkrat nagrajen in poohvaljen.

Bil je prijatelj in tovarš, ki sočasno ni mogel prizadejati kaj slabega. Tihe in skromne narave, je bil vedno veden in pol razumevanja do tovaršev.

Socialne razmere, pa tudi njegovo rahlo zdravje, mu nista dopustila da bi nadaljeval študije in da bi se izpopolnil v kmetijski stroki, kot je to želel. Moral je opustiti učenje na kmetijski soli v Mariboru in se vrnil domov. Zaposil je bil drevesničar pri Upravi za gozdarstvo v Sežani.

Albin Gašperšič se ni odlikoval samo kot dober študent, ampak je bil vred med prvimi tudi pri delu v mladinski organizaciji. Kot član mladinske organizacije in od leta 1952 dalje tudi član ZKS je s svojo iniciativno in osebno dejavnostjo doseglo in zgledno opravil svojo načelo lik zavednega mladega komunistika.

Ko so Albinu potoljili dne 28. decembra lani k zadnjemu počitku, so vse organizacije pokazale, kako visoko čislajo in spoštujejo človeka njegovega kova. Na civilnem pogrebu v Skofljah se je zbrala velika množica ljudi, ki so prerano umrela doma. Zaposil je bil zavestno na zadnji poti.

Spomin na Albina Gašperšiča naj bo mladini svetel zetel, kako je treba delati v službi domovine.

VILJEM KINDLER

J. B.

O GLASBENEM ŠOLSTVU V KOPRSKEM OKRAJU

Kadrovska politika ali center in podeželje

Težko, da bi ta razmišljanja o glasbenem šolstvu dala kaj prida rezultate, morda bodo pa vendarle vplivala na splošno kulturnopolitično obzorje, ki je potrebno vsakemu članu naše nove skupnosti. »Kultura pač stane« — vsaj tako pravijo — malokdo pa pomisli, da brez rednih in strokovnih šol ne bi bilo inženirjev in tehnikov in tudi ne tovarn. Se manj pa bi bilo jugoslovenskih umetnikov, ki so jim tolikanj upoštevani inozemci priznali prva mesta na polju glasbene umetnosti. Morda so inozemci iskali vzrok jugoslovenskih uspehov v eksotiki našega glasbenega čustvovanja. V resnici pa je ves uspeh le v svežini in neposrednosti podajanja, kakor pač mora biti uspeh mladega in svežega naroda, ki neprestano ustvarja in svoje ustvarjanje tudi doživila.

Glasbeno šolstvo v koprskem okraju se je pričelo razvijati ob kaj revnih okoliščinah. Dvooddelenčna glasbena šola v Portorožu, ustanovljena leta 1949, ni mogla veliko prispevati k razvoju glasbene kulture, saj se je nekajkrat selila.

RADO BORDON:

Osvobojena vas

Lopar pri Sv. Antonu na Kopru, rojstni kraj mojega očeta.

Cez noč zaplapalale so zastave s slemen ožganih in uvela röke nasule rož po poti so v pozdrave.

Ko prvi borci so skoz slavoloke stopili v vas, je gruča vzvalovala, v vis matere so dvignile otroke, dekleta rožmarin lovila v krila, trčale v zrak so čepice in šlemi, pri oknu starka se je v dlan solzila.

Naenkrat popustili so objemi. Nekdo med borci je zavpil: »Pojdimo!« In vsi obstali so brez diha, nemi.

»Saj vojna ni končana! Pohitimo! Slobodo še naprej, naprej nesimo!«

Iz pesniške zbirke VECNE ZANGE, ki jo je izdala Primorska založba LIPA v Kopru.

SHAKESPEARE NA DESKAH LJUBLJANSKE DRAME

Shakespeare je od nekdaj priljubljen avtor našega osrednjega dramskega odra in je vedno predstavljajo gledališki in kulturni dogodek posebne vrste. Znan je Zupančičev izrek, da je naša najboljša ljudska igra Shakespeareov »Hamlet«. Zdaj so uprizorili prvi del Shakespeareovega »Henrika IV.«, ki obravnava politične in vojaške akcije boja, upora in zato zoper kralja Henrika IV. Vojaške in politične akcije v drami pa so samo okvir in obrobnega značaja, poglavita pa je podoba iz ljudskih nižin stare in veseli Anglike. V ljubljanski uprizoritvi nastopa skoraj ves moški ansambel v dve ženski članici (Helena Erjavčeva in Mila Kačičeva) »Henrika IV.« je prevedel Matjaž Bor, ki nadaljuje Zupančičovo prevajalsko tradicijo.

Kritik Fran Albreht pravi, da posmeni uprizoritev »Henrika IV.« kulturno, okus in pravo mero ter da je predstava vredna Shakespeareovega imena.

HUDOZESTVENIKI V JUGOSLAVIJI

Kakor se je zvedelo, so dosegli sporazum s Hudozestvenim gledališčem iz Moskve za gostovanje v Jugoslaviji. Gostje bodo prispeli našo državo ob koncu letosnje sezone. Obiskali bodo večja mesta in naša kulturna središča ter uprizorili dela, ki so jih imeli na repertoarju v letosnji sezoni. Prihodnje leta pa bo gostovalo v naši državi tudi znameno sovjetsko gledališče lutk.

PREMIERA FILMA »HANKA« V SARAJEVU

Preteklo soboto, 6. t. m., je bila v Sarajevu končno premiera filma »Hanka«, ki so ga že večkrat napovedali in zelo dolgo snemali. Pravijo, da je »Hanka« naš najdražji in najdalj snemani film. Režiral ga je Slavko Vorkapić (28 let je delal v hollywoodskih filmskih ateljejih), igrali pa so Mira Stupica, Vera Gregorić, Jovan Milicević in drugi znani gledališki igralci iz Zagreba in Beograda. Po najnovnejših vesteh je glavna igralka Vera Gregorić dobila angažment v Hollywoodu.

»Hanka« je četrtta premiera, s katero je podjetje Bosna-film postreglo saraevski publiku v kratkem razdobju (»Solaja«, »Hanka«, »Soteska« in »Sun«).

Trije pevovodski tečaji so nekoliko dvignili zanimanje za to zvrst glasbene umetnosti. Po preselitvi v Kopar je šola začivila čisto drugače. V nekaj letih sta zagledala luč življenja tudi šolski odbor in orkester — seveda skromen — toda, orkester vendarle. Vse bi bilo v najlepšem redu, da se ni pojavišo dvoje bistvenih vprašanj: učitelj in denar.

Nenatoma je število učencev priznalo resno skrbeti učiteljski zbor, kajti učencev je bilo vedno več, učiteljev pa enako premalo. Vodstvo šole se je obrnilo po pomoci na Svet za kulturo in prosveto v Ljubljani, od koder so odgovorili, da ni veliko upanja za kako novo učno moč. Tako si je moralno ravnateljstvo šole zagotoviti nove učne moči povsem po osebnih poznanstvih. Danes deluje na šoli osem rednih in ena honorarna učna moč. Vsi pa vendarle ne morejo zadostiti s poukom 238 učencem; pri tem ne štejem zborovodske šole, ki jo obiskuje 16 gojencev.

Enako vprašanje je na glasbenih šolah v Izoli in Piranu. V Izoli je vpisanih 95 učencev, na šoli pa delujejo le trije pedagogi. V Piranu je vpisanih 70 učencev, učitelji pa so štirje, od teh trije honorarni, oz. pogodbeni. Čudno nasprotje: v Ljubljani diplomira vsako leto najmanj 10 absolventov Srednje glasbene šole in morda prav toliko na Akademiji za glasbo. In vendar ni mogoče dobiti niti enega samega na Koprsko, menda niti njihova senca ne se semkaj.

Nekam čudne so pravzaprav želje in hrepenjenja absolventov glasbenih šol: ostati v centru, kajti tu so koncerti, opera, tu se lahko do-

Stoletnica Aškerčevega rojstva

Devetega januarja 1956 je preteklo sto let od rojstva pesnika Antona Aškerca. Za čim lepše praz-

Pesnik Anton Aškerč

novanje te pomembne obletnice so ustanovili republiški pripravljalni odbor in pripravljalni odbor v Celju. Po prizadevanju teh dveh pripravljalnih odborov so obnovili Aškerčeve domačije v Globokem pri Rimskih toplicah in uredili posebno pesnikovo sobo; kjer bo stalna razstava Aškerčevih del, rokopisov, osebnih listin in drugih spominskih predmetov. Akademski slikar Božidar Jakac pa je izdelal zanjo pesnikov portret. V Ljubljani in v Celju bodo postavili Aškerčeva dominska kipa. Izdali bodo tudi poseben zbornik posvečen Aškerčevemu spominu. Uredil ga bo prof. Vlado Novak, upravnik študijske knjižnice v Celju. Pred praznikom sta bili v Celju svečani akademiji, na dan obletnice pa so odkrili v Prešernovi ulici št. 11 v Ljubljani, kjer je pesnik stanoval in delal, spominško ploščo.

Ostale proslave v počastitev stoletnica Aškerčevega rojstva bodo še v maju, kar bo zaradi letnega časa vsekakor ugodnejše. Do tedaj bosta verjetno dokončana tudi spomenika v Ljubljani in v Celju.

govoriš s tem ali onim, ki ima besedo itd. Nihče pa ne pomisl, da podeželje potrebuje mnogo več kakov center, iz katerega se nihče ne zgane, čeprav se je tam nakopičila že tolikšna gmota, da je postal marsikdo povsem nepotreben.

Podobno kot v navedenih šolan, je tudi na glasbenih zavodih v Postojni, Sežani in Ilirske Bistrici: eden ali dva kvalificirana glasbenika ter sem in tja kakšna nekvalificirana pomoč, kar pa spriča načrščajočega števila učencev nikakor ne zadošča. Vsekakor bi bilo potrebno misliti na ojačanje kadra glasbenih pedagogov, kajti brez njih ne bo nikoli dobrih pevskih zborov, ne orkestrov in ne oper ali baletov. Če pa hočemo na istriških tleh dvigniti splošno in glasbeno kulturo, potem moramo najti zanje tudi ljudi.

Vladimir Lovec

PODELITEV LEVSTIKOVIH NAGRAD

Založba Mladinska knjiga je tudi letos pododelila Levstikove nagrade. Prejeli so jih:

Ela Peroci 50.000 din za slikarico »Moj dežnik je lahko balon«, Tone Selškar 50.000 din za mlađinski roman »Posadka brez ladje«, Josip Ribičič za mlađinski roman »Rdeča pest« in še posebej kot organizator naših mlađinskih književnosti — 50.000 din, Ive Seljak-Copić 50.000 din za ilustracije Bevkove »Knjige o Titu« in Selškarjevega romana »Posadka brez ladje«, Nikolaj Omersa 50.000 din za ilustracije madžarske pravljice »Zajčkov zvonček«, dr. Božo Skerl 50.000 din za poljudno znanstveno delo »Nevščena sorodstvo« in posebej za potopis »Nevščana Amerika« in Branko Rudolf 50.000 din za knjigo »Maske in časi«.

GLEDALIŠKI JUBILEJ V SKOPJU

Skopski narodni teater, prvo makedonsko gledališče, proslavlja desetletnico svojega obstoja. V preteklih desetih letih je uprizorila Drama omenjenega gledališča 46 premier s 1337 predstavami, ki jih je gledalo okrog 600.000 gledalcev. Opera je izvedla desetje 23 opernih del in dala 576 predstav, ki jih je obiskalo 250.000 poslušalcev, 120 predstav baleta pa okrog 60.000 ljudi.

60 LET ANTONA BALATKE

Te dni praznuje šestdesetletnico češki skladatelj, dirigent in režiser Anton Balatka, ki je deset let (1919 do 1929) sodeloval kot dirigent v Operi Narodnega gledališča v Ljubljani. Bil je soustvarjalec in sooblikoval slovenskega glasbenega življenja po prvi svetovni vojni, do svoje vrnitve na Češko.

Balatka je dirigiral v Ljubljani vsa češka opera dela, nekaj jih je tudi režiral, pri simfoničnih koncertih pa različne skladbe tudi čeških avtorjev. Za dramska dela, ki so jih igrali takrat v Ljubljani, je pisal scenko glasbo. Hkrati se je izkazal kot glasbeni pedagog na Glasbeni Matici v

Kipar Čelo Pertot razstavlja v Ljubljani

V Jakopičevem paviljonu v Ljubljani je odprta te dni že druga samostojna kiparska razstava. Ljubljansku občinstvu se je prvič predstavil mladi likovni umetnik ČELO PERTOT.

Pertot je doma iz Nabrežine pri Trstu, iz rodu kamenarjev in se je kot štirinajstletni vajenec spoznal z lastnostmi in skrivnostmi kraškega kamna. Toda čudovita moč umetnosti je Pertota iztrgala iz rodnih tal in je v trikotju Rim — Ljubljana — Dunaj naše prvo znanje o umetniškem oblikovanju. Pot pa ga je zanesla še da je in drugo domovino je našel na Svedskem, v Stockholmu, kjer živi v krogu svoje družine in poučuje na akademiji lepih umetnosti. Nekaj njegovih najbolj uspehl del je že odkupil National Museum v Stockholmu.

Čelo Pertot je že doživel številna priznanja s svojimi razstavami

Kipar Čelo Pertot pred svojim delom »Mož in žena«

na Svedskem, v Italiji in v raznih kulturnih središčih drugih evropskih držav. Razstavljal namreč tudi v Trstu.

Novitete na knjižni polici

Potovanje po Veliki Garabani

Panorama sodobne francoske proze

Uvod in izbor te prepotrebne knjige v naši prevajalski književnosti je oskrbel Boris Grabnar. Naslov je dobila knjiga po fantastičnem potisu sodobnega francoskega pesnika Henrija Michauxa. To je nenavadna panorama izmišljenih narodov z izmišljenimi običaji.

V zbirk je zastopani petnajst avtorjev z osemnajstimi črticami in novelami. Vsi avtorji razen dven (pred kratkim umrl Colette in med vojno ubitega Saint-Exupéryja) še živi in zato je upravičen podnaslov: Panorama sodobne francoske proze. Današnji francoski pisatelji opisujejo predvsem Francijo, posegajo pa tudi v druge delne: Dorgelès začenja potovanje na pariškem Montmartru, Colette, Jouvet

in Cassou segata že v provinci, Michaux nas popelje v svet fantazije, (Velika Garabani) je pravzaprav Francija, Malraux v Hitlerjevo Nemčijo, Sartre med španske anarhistike, Camus v Alžir, pri Avelinu in Thomasovi pa smo zopet v Franciji srednje uporniškega gibanja med drugo svetovno vojno; od tu nas odvye Saint-Exupéry v Saharo in v vesolje, Maurois v Ameriko, Ayme in Mandiargues zopet v Pariz in Schneider pa v Avstrijo. Obzorje francoskih pisateljev je torej svetovno, književno se gibljejo v širokem geografskem prostoru.

Prevajalci črtic in novel so: Boris Grabnar, Radojka Vrančič, Jože Udovič, Jože Javoršek, Ivan Mlinati in Vital Klabus. Knjigo je izdala založba Obzorja v Mariboru v opremi Grege Košaka.

Ivan Cankar: Izbrana dela, Osmi zvezek

Izšla je osma knjiga Izbranega dela Ivana Cankarja. S tem je zaključen izbor iz Cankarjeve pripovedne proze.

Osmi zvezek obsega predvsem dve zbirk: Moja njiva in Podobe iz sanj. Uredil in opombe napisal je prof. Boris Merhar.

Knjigo je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani.

Ivan Cankar: Črtice

Za 60-letnico slovenske Moderne je založba Mladinska knjiga izdala Cankarjeve črtice, izbrane za mlađino. Črtice je izbral in opremil z uvodno besedo odlični poznavalec Cankarjevega dela prof. Boris Merhar, ilustracije pa je prispeval eden naših najboljših sodobnih slikarjev, Maksim Sedej.

V knjigi so znamenite Cankarjeve mojstrovine, kot Desetica, Skodelica kave, Pavličkova krona, Gospod Stotnik, Muhe, Sova itd. Razen teh pa so tudi druge, ki jih morda mlađina nekoliko manj poznata, pa so enakovredne prej natisnjene.

Črtice bodo prav gotovo s svojo umetniško silo približale Cankarja naši mlađini, obenem pa jih bodo služile kot prepotreben pripomoček pri študiju.

Erich Kästner: Pikica in Tonček

Zgodba, ki vam jo bom to pot pripovedoval, je na vso moč nenavadna. Prvič je nenavadna, ker je nenavadna, in drugič se je resnično dogodila. Bral sem jo pred kakšnega pol leta v časopisu in bila je dolga kvečjemu dvajset vrstic, takole prikupno začenja in še nadaljuje svoj uvod sam avtor. Povest je pisana živahnino in napeto, v njej je polno smešnih zapletljajev. S svojsko lahkonostjo pa Kästner razgalja resnost življenja in borbo za vsakdanji kruh v svetu bogatih in revnih. Zato ni čuda, da njegove knjige znova in znova prevajajo v najrazličnejše jezike in ponatiskujejo. Tudi »Pikica in Tonček« je zagledala beli dan v slovensčini že drugič.

Knjigo je izdala založba Mladinska knjiga v knjižnici Sinjega galabja. Prevedel jo je znani slovenski književnik Mile Klopčič, duhovite ilustracije pa so delo Walterja Trierja.

Josip Kalinikov: Ženske in menihi

Tudi to knjigo je izdala založba Obzorja v Mariboru v avtoriziranem prevodu Rudolfa Kresala in opremi Maksima Sedeja.

Prvi prevod tega dela je izšel pri nas že leta 1935, toda cenzura predaprilske Jugoslavije je črtala cele strani in poglavja, tako da je bilo delo zelo okrnjeno.

Roman je podoba caristične Rusije

Življenje v koprskem otroškem vrtcu

Ko prebiramo naše časopisje, najdemo poročila iz najrazličnejših področij našega družbenega življenja. Zelo redko pa beremo o predšolskih ustanovah in o njihovem delu.

Marsikdo je že gotovo slišal na cesto živahno otroško čebeljanje, če je šel po cesti ob koprskem otroškem vrtcu. Morda se je uprašal, kaj neki delajo otroci v vrtcu toliko ur; ali se samo igrajo in je vzgojiteljica tam le zato, da nane pazi, ali pa počnejo še kaj drugega. Delo v predšolski ustanovi je precej drugačno in zelo zahtevno. Oglejmo si na kratko urnik.

Ze ob pol sedmih zjutraj srečamo male zaspančke, kako hitijo, navadno v spremstvu mamice ali očka, v svoj drugi dom, kjer bodo preživeli večino dneva. Vzgojiteljica jih že čaka in individualno zaposlji. To je čas resničnega igranja, včasih tudi razgrajanja, ki trajajo do devete ure, ko se zberejo vsi otroci. Tukrat pa začne resno delo (še prej je malica). Vzgojiteljica zdaj razdeli otroke po skupinah — starejše, srednje in najmlajše.

Za obvezno zaposlitev otrok se mora vzgojiteljica temeljito pripraviti, kajti namen te zaposlitve je priprava za šolo in za življenje sploh.

Otroku se v vrtcu poveča besedni zaklad, ker pride v stik s številnimi drugimi otroki, pa tudi vzgojiteljica se z njim veliko razgovarja. Otrok se seznanji z novimi pojmi, pesmimi in pravljicami, nauči se raznih ritmičnih gibov. Z dežurstvom, izvajanjem dramskih odlokmov in z ustvarjalnimi igrami se nauči otrok samostojnosti in krepi zaupanje v svojo sposobnost. Obenem pa se mu razvija čut tovarištva in budi spoštovanje do starejših ljudi. Ob državnih praznikih imamo v vrtcu interne prireditve, ki s svojo vsebino razvijajo v otroku domovinski čut in ljubezen do svojega naroda, obenem pa ga seznanjajo s trpljenjem in borbo naših ljudi, ki so nam priborili danšnjo svobodo. Prav posebno pozornost pa pasvečamo otroškemu risanju, saj je znano, da se v risbah najbolje zrcali otrokova duševnost in dar opazovanja.

Vse, kar pridobi otrok v vrtcu, pridobi igraje in zlahkoto. Ze tako živa in bogata fantazija večine otrok dobi tu polet in ima pogoje za še boljši razvoj. Opažamo tudi, da se sčasoma razvije fantazija otrok, ki je niso kazali, ko so prisli v vrtec.

Pri kosilu v koprskem otroškem vrtcu

V koprskem otroškem vrtcu je do 80 otrok. Prostori so sicer lepi in snažni, vendar pretesni za tako število malčkov. Zaradi opreme se ne moremo pritoževati, v preteklem letu smo lahko dokupili veliko novega. Zelo dobrodoši in preporebni pa bi nam bili še nekateri prostori in del vrtca, kar je vse v naši stavbi, vendar je zasedeno od privatnih strank.

Omeniti moramo še veliko pridobitev lanskega leta: dobili smo nam-

Po obvezni zaposlitvi je še v doboldanskem času ob lepem vremenu spreهد ali pa igre na domaćem dvorišču. Če pa je vreme slab, so otroci z vzgojiteljicami v zaprtih prostorih, kjer se, pod nadzorstvom seveda, individualno igrajo, dokler ni čas za kosilo.

Nekaj otrok gre opoldne domov, ker imajo kosilo doma in prihajajo v vrtec le zaradi predšolske vzgoje.

Popoldanski čas po počitku izrabimo zopet za skupno zaposlitev: ponavljanje recitacij, kratki dramski prizori, lutkovne predstave. Od 3. do 4. ure odhajajo otroci domov.

Pri svojem delu imamo velike težave z otroki, ki jih starši ne posiljajo v vrtec redno. Tako ne morejo slediti skupnemu delu, zaostajajo in ko zopet pridejo, morajo vzgojiteljice zaradi njih ponavljati snov, ki jo drugi otroci že znajo.

reč svojo ambulanto in hišnega zdravnika dr. Ivana Kastelica, ki mu pomaga bolniška sestra. Tako smo lahko rentgensko pregledali vse otroke, pa tudi vse osebje, zaposlene v vrtcu. Zdravniški pregledi so enkrat tedensko, po potrebi pa še večkrat.

Kadrovska vprašanje je zdaj rešeno s strokovne plati, saj imamo res kvalificirane vzgojiteljice, toda njihovo število, da ne odgovorja številu otrok. Tako kljub dobrimi volji in zmožnostim naših vzgojiteljic še vedno ne moremo pokazati takih rezultatov, kot bi jih radi.

Z. V.

ŽENE DO SVETU

Nekaj besed o ženah v Afganistanu

Afganistan je gorata dežela v Prednji Aziji in tisti, ki so ga obiskali, trdijo, da je tam življenje za ženo pravi pekel. Vsekakor pa za nas Evropejce ne bi bilo prav nič ročnega.

Od svojega trinajstega leta pa do smrti gleda Afganistanka v svet lesko ozko režo čudnega pokrivala, iz katerega ni videti niti najmanjšega delca njenega telesa. Še tista mala zareza za oči je pokrita z gosto tenčico. Niti rok ne sme imeti Afganistanka svobodnih, ampak jih drži prekrivane pod svo-

drobni NASVETI

Če je gumijasta termoforka — steklonica predrta in ne morete vanjo naliti vroče vode za gretje postelje, lahko steklenico napolnite s soljo, ki ste jo prej segreli. Sol vas bo ravno tako grela kot vroča voda.

Če nimate dovolj jaje in masla, pa bi kljub temu rade spekle kako pecivo, dodajte testu nekoliko kisa, najbolje sadnega in sicer na pol kile moke 1 do 2 žlici. Pravijo, da se to dobro obnese.

Če hočete cvetje dalj časa ohraniti, ga takoj, ko ga odtrgate ali prinesete s trga, denite za pol ure v vodo do cveta. Sele nato ga denite v vazo s čisto vodo, v kateri je nekoliko soli.

Rozine, ki jih hočete vmesati v testo najprej nekoliko pomešajte z moko. Tako se bodo bolj enakomerno vmesile in ne bodo padle na dno.

Iz premalo zrelih limon lahko iztisnemo več soka, če jih damo v vročo peč in jih tako umetno obzorimo. Limone pustimo v peči tako dolgo, da postanejo povsem mehke. Seveda jih moramo nato takoj uporabiti.

Enostavna zimska obleka iz temnega blaga

ZA NAŠE GOSPODINJE

Kokoš in jajce

bo kura prav tako nesla jajca, če petelina ni bila v bližini, le da so tista jajca neoplojena in se v njih ne bo nikoli razvila piščanec.

Če potrebujemo jajca za razplod, morajo biti oplojena, t. j. kura mora biti s petelinom. Kakor hitro pa pride oplojeno jajce v stik s toplo, se začne v njem prebuhati življenje in jajce ni več užitno. To se zgodi poleti pogosto. Zato moramo paziti, da je kokoš daleč od petelina, če hočemo imeti jajca za uživanje, posebno pa še, če želimo jajca nekaj časa hrani. Razmisli moramo, kakšni so pogoji za to v našem dvorišču. Če se hočete količaj resneje ukvarjati s kokošnjeko in proizvodnjo jajc, morate urediti prostor, kjer je perjad, tako, da imate najnajnjejni prostor, kjer so lahko ločene kokoši, ki ne sejo jajca za tržišče in za domačo porabo.

POTROŠNA JAJCA

Torej, če hočemo, da so jajca primerna za potrošnjo, moramo paziti, da so jih znesle kure v čistem gnezdu, da niso oplojena in hrani jih moramo na suhem, mrzlem in zračnem prostoru.

Če hočemo ohraniti jajce posebno dobro in dolgo sveže, ga namežemo z oljem, voskom ali vaselinom. Tako bomo zamašili luknjice, skozi katere jajce izhlapeva.

Tudi najbolj sveže jajce se začne v vlažnem prostoru kvariti že po nekaj dneh. Paziti moramo tudi, da jajce nikjer ne pride v dotik z vodo. Taka jajca se takoj poznajo in pri izbiri za izvoz jih izločijo. Dobro je, če imamo jajca v umetno hlajenem prostoru, kjer je okrog 10 Celzija, to je tik pred zmrznitvijo.

JAJCA ZA RAZPLOD

Predvsem morajo biti jajca za razplod oplojena. Če je čistota jajca in čistota kokoši potrebna za potrošno jajce, potem je dvakrat bolj potrebna za razplodno jajce. Taka jajca morajo biti popolnomočna. Umarzana jajca prenašajo razne kužne kali na razvijajoče se piščančke. Dalje morajo biti razplodna jajca izbrana od popolnoma zdravih kokoši, ki dobro nesejo. Le tako lahko pričakujemo, da bodo tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo jajca od drugih kur, če želimo pri zarodu drugačne lastnosti (da hitro rastejo, se dobro redijo itd.).

Jajca za razplod naj ne bodo niti predrobna niti preveč debela. Najboljši naraščaj je iz jajc srednje velikosti. Morajo pa biti sveža (starata 1 do 5 dni). Ni sicer zelo dobro, toda lahko so tudi nekoliko starejša, vendar največ 10 do 14 dni. Isto velja tudi za jajca pričakujemo, da bo do tudi bodoče kokoši zdrave in da bodo pridno nesle jajca. Lahko pa izberemo

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Pred občnimi zbori TVD Partizan

Ustanavljanje novih organizacij v tovarnah, na vasi in drugod

Te dni se bodo začeli po vseh krajih države občni zbori TVD Partizan, pred tem pa je tudi zelo pomembna skupščina Zveze telesno vzgojnih društev Partizan Jugoslavije v Beogradu. V zvezi s to skupščino je tajnik Zveze TVD Partizan Jugoslavije Miloško Drulović odgovoril novinarjem na več vprašanj glede tematike, ki jo bodo obravnavali. Predvsem je naglasil, da bo letosna glavna naloga telesno vzgojnih organizacij Partizan usta-

PRIMORSKA NOGOMETNA PODZVEZA Branik najboljši

Po podatkih, s katerimi razpolagamo, še vedno ni zaključen jesenski del tekmovanja v primorski nogometni podzvezi. Organizatorji zaslužijo vso grajo zaradi številnih pomanjkljivosti, ki so se dogodile med tekmovanjem. Med drugim se je celo pripetilo, da niso tudi vedeli za vse tekme, ki so jih odigrala moštva, ker niso objavljali uradne lestvice. Bilo je tudi več pomanjkljivosti glede določevanja sodnikov in podobno. Čeprav gre samo za primorsko nogometno ligo, bi bilo vendar treba posvetiti vsej zadevi malo več pozornosti, saj gre za napredek primorskega nogometa, ki je danes v veliki krizi. Del kriye pa nosijo tudi posamezni klubi, ki tekmovali niso vzel resno, niso posiljali poročil in nekatere tekme vzel zelo »na lahko«. In končno tudi glede sodnikov ne moremo reči, da so v vseh primerih opravili svoje dolnosti zadovoljivo.

Upajmo, da se bo stvar v prihodnje izboljšala. Treba pa bo dobre volje tako organizatorjev tekmovanja kakor društev v vseh, ki jim je za razvoj in napredok primorskega nogometa. Objavljamo tudi lestvico jesenskega dela tekmovanja, ki smo jo sestavili po podatkih, s katerimi razpolagamo:

Branik (Slokan)	5	5	0	0	19:9	10
Primorje (Ajd.)	5	3	2	0	11:2	8
Nova Gorica B	8	4	0	4	22:17	8
Anhovo	6	3	1	2	17:11	7
Rudar (Idrija)	6	3	1	2	16:19	7
Piran	6	3	0	3	16:13	6
Jadran (Dekani)	6	1	0	5	7:16	2
Koper B	8	1	0	7	3:23	2
Olimpia (Bertoki)	6	0	0	6	4:20	0

Nova Gorica B in Koper B tek-mujeta izven konkurenca.

navljati nove organizacije v tovarnah, podjetjih, na vseh, v komunah in po šolah. Gre torej za to, da dobi organizacija še bolj množični značaj.

Na skupščini bodo obravnavali tudi vprašanje elastičnosti osnovnih organizacij, ki marsikdaj zaradi svoje ozkosti niso imele večjih uspehov. Predvsem gre zato, da bodo organizatorji Partizana bolj podpirale množične igre ter pomagale pri organizirjanju skrošov. Društva Partizan bodo dosegla svoj cilj — je dejal med drugim Miloško Drulović — če bodo postale hkrati središče redne telesne vzgoje in če bodo razvijale športe kot so atletika, odbojka, košarka, smučanje, plavanje in podobno.

Sveda je treba pri tem poudariti, da športna tekmovalna, ki jih organizira Partizan, ne smejo biti sama sebi namen. Ne gre zato, da se gledači na športnih prireditvah zavajajo in da nastopajo samo tisti, ki jim je že uspelo doseči kvalitetno. Športna tekmovalna morajo biti odprtta prav vsakemu članu Partizana. Gre zato, da jih nastopa več ko mogče, in ne za to, da bi nastopali samo najboljši.

Na skupščini bodo obravnavali tudi vprašanje sodelovanja Partizana in športnih organizacij. Med drugim bodo moralni rešiti tudi vprašanje skupne uporabe športnih igrišč, dvoran in drugih športnih objektov.

GORIŠKI PARTIZAN je na dobrí poti

Te dni je bila redna okrajna skupščina TVD Partizan v Novi Gorici, na kateri so pregledali plodno lanskoletno delo in se pomnili o novih načinah. Temeljna maloga bo letos nadaljnjo vzgajanje članstva na socialističnih ideoloških temeljih in večja povezava med društvami ter Zvezo. Letos bodo člani Zveze preostaje obiskovali društva ter jim pomagali pri njihovih vsakodnevnih težavah in problemih.

Večjo pozornost bodo posvetili tudi vprašanju kadra. Med drugim bodo organizirali tečaj v Novi Gorici, člani TVD Partizan na Gorinskem pa se bodo udeležili tudi tečajev v drugih krajih republike.

Zveza bo letos posvetila večjo

pozornost predvsem plavanju in smučanju. Ko bodo zgradili v Novi Gorici plavalni bazen, bodo organizirali okrajno plavalno prvenstvo, pomagali pa bodo tudi društvo v večjih smučarskih središčih: Log pod Mangartom, Livno, Črni vrh nad Idrijo in Lokovec. Organizatorji nameravajo več smučarskih tečajev ter razna mazdravstvena tekmovanja.

Glede pomanjkljivosti dela v društih bi predvsem omenili, da je ponekod šibka disciplina. Društva morajo predvsem skrbeti za redne vadbene ure skozi vse leto, za redne tedenske vaditeljske ure in za boljšo vodenje evidence članstva.

Kostanjeva krema - nov proizvod »Fructala« v Ajdovščini

Naša predelovalna industrija je te dni zabeležila nov uspeh. Sadnolikerski kombinat »FRUCTAL« v Ajdovščini je iz plodov domačega kostanja začel izdelovati kostanjevo kremo, ki je nov proizvod te vrste v naši državi. Kostanjeva krema je uporabna za polnjenje raznih vrst peciva.

V raznih delih Primorske, v Goriških Brdih, v Vipavski dolini in nekaterih delih Soške doline pridejajo letno precej desetin vagonov kostanja. Samo v goriskem okraju je letni pridelek domačega kostanja okrog 35 vagonov. Nova pridebitve »FRUCTALA« je precejšnjega gospodarskega pomena, ker je na Primorskem precej razširjena bolezna kostanjev rakt in je kostanj zaradi tega neprimeren za takojšnjo uporabo. »Fructal« je do sedaj predelal v kremo okrog 16.000 kg kostanja. Prva dva vagona kreme, ki jo je »FRUCTAL« dal na trg, so potrošniki takoj pokupili. Pričakujejo, da bodo prihodnje leto lahko predelali v kremo ves pridelek kostanja.

V našo državo smo te dni uvozili iz Francije 1.200 ovc merino pasme, ki bodo dodeljene postajam za selekcijo živine v Makedoniji, na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Črni gori. V teh postajah bodo ovce umetno oplojevali, da bi tako dobili črede merino ovac. Program merinizacije ovac predvičeva, da se bo njihovo število povečalo letos za 120.000, leta 1960 pa se bo število ovac te pasme povečalo na okrog milijon.

Pravila mi je Juca, da sem ga najbrž polomil, ko sem se obregnil ob Trgovski dom, da nima »knofov« iz Hrpelj, da ima igrico »Človek ne jezi sel« po 340 dinarjev in podobno. Lej jo, Juco, zdaj mi bo še očitala, da si izmišljam reči zato, da bi postal »popolaren«. Zbodlo me je in sem šel še enkrat in nesel nos v veliko, lepo trgovino »Na rivi«. Pa se mi je zdelo, da sanjam, ko sem videl, da »knof« iz Hrpelj so, da stane igrica 285 dinarjev, da... Seveda sem šel koj pobarat »ta vikšega«, kako je to mogoče. Lepo so mi razložili, da so dobili prve »Človečke« od trgovskega podjetja za domačo obrt in umetnost »DOM« v Ljubljani in so jih plačali po 310 dinarjev, v koprskem »DOMU« zato seveda 340. Na srečo pa jih je prav za novo leto zmanjkal, novo posiljko pa je dobavilo podjetje »GALIS« iz Ljubljane in velja vsaka samo po 260 din en gros, torej 285 din v Trgovskem domu. Če bi človek bil vedež, pač ne bi bil revez... *

Ravnatelj Glasbene šole v Izoli spada poprej v zdravilišče za živčne bolezni kot pa v šolo. Ker nima potrpljenja z otroki — če se mu zdi in mu ni kaj prav — jih klofuta kar vpriča mamic. Ni čudno, če je zato tak priliv na koprsko glabeno šolo.

Pravijo tudi, da je v Kopru nek sadež, zrel kot gnila tepka, in je ta gniloba vzrok, da zgnijejo kar na lepem cele tone sicer povsem zdra-

ŠAHOVSKI TURNIR ZA PRVENSTVO KOPRA

Letošnji šahovski turnir za prvenstvo Kopra se približuje zaključku prve polovice. Zaradi večjega števila nedigranih partij je položaj na tabeli se precej nejasen. Trenutno vodi Omladič, ki je osvojil iz sedmih partij sedem točk, na drugem in tretjem mestu pa sta Erjavec in Zerjal s 6 in pol točkami. Vsekakor pa je treba grajati igralce, ki so se prijavili, in niso odigrali še nobene partije, oziroma so v zaostanku tudi za pet do sedem partij.

Koprski veslači morajo dobiti lastne prostore

V Kopru je bil te dni občni zbor veslaškega društva Nautilus, na katerem so ugotovili, da je lani društvo doseglo pomembne uspehe, kajub ravnim težavam, s katerimi so se moralni boriti. Člani so lani med drugim sodelovali na šestih regatah in osvojili enajst prvih mest, štiri druga in štiri tretja mesta.

Najvažnejša letosna naloga bo ureditev lastnih protorov in povečanje števila čolnov. Člani upajajo, da bodo dobili primerno podporo od odgovornih faktorjev. Prav tako bodo letos posvetili vso pozornost vključevanju novih članov, predvsem iz vrst mladine.

ILIRSKA BISTRICA

V torek je bila v dvorani občinskega ljudskega odbora konferenca vseh sadjarskih odborov pri kmetijskih zadrugah občin Ilirska Bistrica, Hrpelje, Pivka in Postojna. Člani sadjarskih odborov, strokovnjaki Okrajne zadruze zvezne in Okrajnega ljudskega odbora iz Kopra ter kmetijski strokovnjaki so na tej konferenci razpravljali o vseh vprašanjih naprednega sadjarstva. Poseben poudarek so dali organiziranju čiščenja in škopljeljja sadnega drevja, ustanavljanju škopilnih ekip, dobavi škopiva in škopilnic ter višini plačila za škopljeljenje.

ELEKTROSERVIS KOPER, ulica JLA 19, tel. 229

prevzema vsa elektroinstalacijska dela na stanovanjskih in industrijskih objektih, prevaja elektromotorje in sprejema v polovito vse vrste električnih aparativ.

Informacije ter predračune dobite po želji!

Pripomočamo naše usluge ★ Delo izvršimo hitro in solidno!

vih jabolk in celo namiznega grozdja sredi najlepše zimske sezone... Tega so najbolj veseli naši malčki, ki grozdja itak ne marajo... *

Pohvaliti moram odbornike krajevnega odbora v vasici Movraž pri Gračišču, že skoraj v Brkinih, za njihovo izredno iniciativnost. Imeli so nameček nekaj denarja »na razpolago« od najemnine za vaško gmajno ali jus ali komenelo, kakor pač hočete — neko malenkost, okrog 30.000 din sam. Ravnodostovalo je in sklenili so ter izvedli in v vaško cerkev napeljali električno razsvetljavo, ker je pač tam najbolj potrebna — bolj kot vse vaške poti in ceste, vodovod in vodnjaki — da se le enkrat tudi v cerkvi med seboj dobro vidijo. In ob velikem dogodku ob otvoritvi je bila prava svečanost in so bili vsi zadovoljni, čeprav je odbornike pekla tudi skrb za druge vaške potrebe — ki naj jih pa občina uredi.

V slovo za danes pa še ena vesela in prejšnji podobna: koprsko občino je dobila kot pravna naslednica vseh dolgov bivših občin račun, naslovljen še na bivšo občino Šmarje — za precej visoko vsto, ki so jo Šmarčani potrošili za napeljavo strelovoda na cerkveno streho! So pač pravilno sklepali, da bo Zadružni dom, ki stoji v bližini in celo nekoliko više, že kdo spet sezidal, če ga strela požge, in je zato boljje zavarovati cerkveno streho, da se ji kaj ne zgodi. Jaz pa menim, da bo za to še koga glavna bolela — in več kot verjetno tudi — žep.

No, lepo pozdravljeni do prihodnje vši skupaj in dobro zabavo

Vam želi Vaš Vane.

Gledališče SLOV.PRIMORJA

Petak, 13. januarja ob 20. uri: Držiš-Rupel: BOTER ANDRAZ. Gostovanje v Piranu.

Ponedeljek, 16. januarja, ob 20. in 21. uri: Pavel Golja: PRINCESKA IN PASTIRČEK. Gostovanje v Piranu.

Torek, 17. januarja, ob 15. in 20. uri: Pavel Golja: PRINCESKA IN PASTIRČEK. Gostovanje v Izoli.

Sreda, 18. januarja, ob 15. in 20. uri: Pavel Golja: PRINCESKA IN PASTIRČEK. Gostovanje v Izoli.

KOPER — 13., 14. in 15. januarja: ameriški barvni film POŽENI JOE; 16. in 17. januarja: ruski barvni film SADOKO; 16. in 19. januarja: finski film POREČNI VENEC.

ZIOLA — 13. januarja: ameriški barvni film NAJSREČNEJŠI DNEVI NASEGA ŽIVLJENJA; 14. in 15. januarja: finski film POREČNI VENEC; 16. in 17. januarja: italijansko-francoski film STIRJE BREZ POSTELJE; 18. in 19. januarja: ruski barvni film SADKO.

PIRAN — 13. januarja: ameriški film OPICIJI POSEL; 14. in 15. januarja: italijansko-francoski film STIRJE BREZ POSTELJE; 16. in 17. januarja: finski film POREČNI VENEC; 18. in 19. januarja: ruski barvni film ANA NA VRATU.

PORTOROŽ — 14. januarja: ameriški film SLIKA DORIANA GREYA; 15. januarja: avstrijski film DON JUAN; 16. januarja: italijansko-francoski film STIRJE BREZ POSTELJE.

SECOVJJE — 14. januarja: ameriški film NAJSREČNEJŠI DNEVI NASEGA ŽIVLJENJA; 15. januarja: MAG-GIE.

DEKANI — 14. januarja: ruski barvni film ANA NA VRATU; 15. januarja: ameriški barvni film IVANHOE.

SKOFIJE — 14. januarja: avstrijski film DON JUAN; 15. januarja: ameriški film NAJSREČNEJŠI DNEVI NASEGA ŽIVLJENJA; 16. januarja: argentinski film RAZBOJNIK.

POSTOJNA — 13., 14. in 15. januarja: ameriški barvni film OSAM-LJENA PIŠTOLA; 17. in 18. januarja: ameriški film MOZJE.

Združene industrije kraških marmorjev.

ki s tem dnem prične poslovati. Obe prejšnji podjetji pa prenehata obstajati 31. decembra 1955.

MARMORINDUS Sežana ima začasni sedež direkcije v Dutovljah 124, železniška postaja Dutovlje, telefon Dutovlje 11, poštni predel Sežana 14, brzovaj MARMORINDUS SEŽANA,

Narodna banka podružnica Sežana 654-T-5.

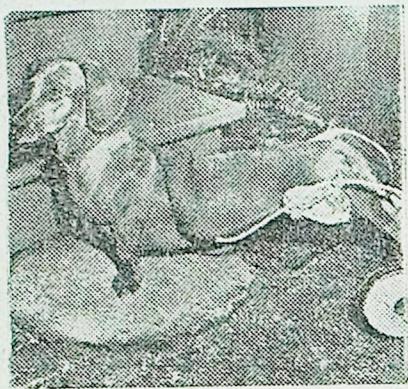
MARMORINDUS eksploratira na svojem območju sledeče vrste marmorjev:

»Lipica svetli«, »Lipica rožasti«, »Repen VI«, »Repen LI«, »

Leta 1960 - elektronska hiša

Zadnja desetletja so nam prinesla številne izume in novosti, ki so spremenile naše življenje. Laboratorijski delavci številnih inštitutov po svetu pa še vedno, kljub temu da so odmaknjeni vrvenu vsakdanjega življenja, vztrajno utirajo pot vedno novim iznajdbam za vsakdanjo rabo. Njihove napovedi pa so še stevilnejše od njihovih iznajdb.

Tako n. pr. za leto 1960 napoveduje elektronsko hišo, ki bo za svoje potrebe proizvajala tudi vso električno energijo. Na strehi take

PES NA KOTALKAH ALI IZNAJDLJIVOST. Ko je jazbečarka Greta imela paralizirani zadnji nogi zaradi zlomljene hrbenice, si je njen gospodar, Jacksonville iz Florida, izmisil nekaj novega: naredil ji je namesto zadnjih tac kotalke in njegova zvesta priateljica ga zopet spremila. Pravijo, da se je vzel v novi položaj z vso inteligenco jazbečarja.

Tale hipni posnetek se je posrečil nekemu amaterju v Chicagu. Gasilec Frank O'Shea (na sliki označen s puščico) je hotel pomagati svojemu prijatelju Johnu van Bergenu, ki je obrezoval drevo pred svojo hišo. Ko mu je pravkar hotel po lestvi na pomoč, je odrezana veja spodnesla krov, van Bergen je obvisel na drevesu (na desni), O'Shea pa je padel, si pri tem zlomil roko, verjetno pa mu je počila tudi lobanja. Prav po ameriško pa je, da je bil tisti hip tam nekdo s fotografskim aparatom in je pritisnil ...

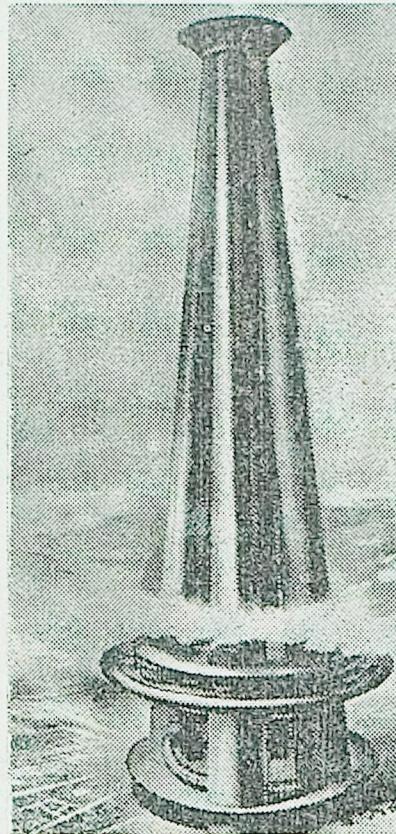
hiše bodo silicijeve opeke kot neke velike sončne baterije, katere akumulator bo zbiral energijo. To je prva zanimivost.

Druga zanimivost bo televizija v taki hiši. To bo resnična televizija in ne samo prenos programov televizijskih oddajnikov. S to hišno televizijo bo lahko gospodinja nadzorovala otroke iz kuhinje na dvorišču ali v otroški sobi.

Za vrata pravijo, da jih bodo odpirali infrardeči žarki (to naj bi bila tretja zanimivost) s pomočjo elektronske celice. Takoj ob mraku pa bo občutljiva fotoelektrična celica postopno pričigala luminiscentne svetilke, ki bodo deli stropnih površin. Prav tako bodo infrardeči žarki ogrevali kopalnico, v nekaterih prostorih pa bodo posebne žarnice, ki bodo umičevale bakterije. Telefon bo imel seveda tudi televizijsko zaslonko, da boste lahko tistega, s katerim govorite, tudi videli. Temperatura v takšni elektronski hiši bo v vseh prostorih enakomerna in zelo prijetna. Za to bodo skrbeli posebne klimatske naprave.

Najbolj koristna pa je v tej hiši elektronika v kuhinji. Z električnimi štedilniki, hladilniki, ultrazvočnimi stroji za pranje posode in perila ter podobnimi napravami bo gospodinja zelo hitro (pravzaprav samo s pritiškanjem gumbov) opravila svoje vsakodnevno delo, ki ji vzame zdaj toliko časa.

Seveda — opozarjajo učenjaki — nikar ne mislite, da bodo že leta 1960 vse hiše elektronske! Vendar pa bomo v tehniki dosegli velik napredok, ki bo omogočil gradnjo takšne hiše.

Dunajska ilustrirana revija sporoča pod to sliko senzacionalni naslov: ENAJST KILOMETROV VISOK STOLP — TO NI VEC UTOPIJA, AMPAK DEJSTVO. Ali naj verjamemo, da je kaj takega res mogoče? Stolp, višji od Himalaje? Revija dalje poroča, da bo v tem gigantu, imenujščo ga Bermanov stolp, zdravilišče, kjer bodo takoj našli zdravje vsi tisti, ki že leta in leta bolehalo za astmo, kroničnimi prehladi in katarji. Velikanski nebotočnik bo segal v stratosfero in na vrhu ga bo pokrivala kvadratni kilometri velika plošča. Poročajo, da je predsednik združenja njujskih inženirjev Morris Berman odobril še zadnje podrobne načrte in v najkrajšem času bodo začeli z gradnjo.

Ali ste vedeli ...

... da je v tropskih morjih črno pobarvano podlagje lahko za deset stopinj bolj vroče, kakor če je belo pobarvano.

... da v pravilniku za francoske vojne bolnice piše na strani 59 takole: »Kot sredstvo za čiščenje dobijo oficirji primeren sadni sok, podoficirji običajne tablete, vojaki pa ricinovo olje.«

... da je pred dvajsetimi leti neki kmet prinesel na Ognjeno zemljo prva dva para zajcev. Danes jih pa živi na tem otoku kar 12 milijonov.

... da tiger ni samo afriška žival, kakor mislijo nekateri. Najdemo ga tudi v Aziji, in sicer od Irana pa na vzhodu do Malajskega polotoka, Sumatre in Jave, na severu pa do Kitajske in Sibirije.

Telefonski kabel čez Atlantik je dograjen v eno smer

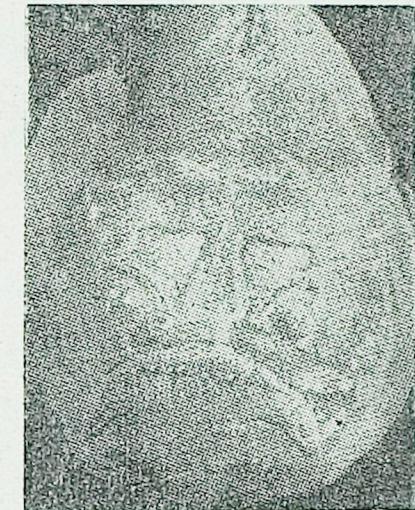
Pred kratkim je ladja »Monarch« na odprttem morju blizu Škotske povzela s čezatlantskim telefonskim kablom Veliko Britanijo s Severno Ameriko. Ta zveza bo sčasoma nadomestila radio-telefonsko zvezo. Zaenkrat prenaša kabel samo v eno smer, že v tem letu pa nameravajo vzpostaviti zvezo tudi v nasprotni smeri. Kabel je skupna last Anglije, ZDA in Kanade.

Na svetu je milijon in 200.000 zdravnikov

Po najnovejših podatkih svetovne zdravstvene organizacije je na svetu skupno 1.200.000 zdravnikov. Če upoštevamo, da je v vseh državah sveta skupno 2,5 milijardi prebivalcev, to pomeni, da pride na enega zdravnika 2000 ljudi. Toda to je zelo povprečno povprečje, kajti dejanski odnos je precej različen v raznih državah in v raznih krajev.

V Evropi pride na 956 ljudi zdravnik, v Južni Ameriki je sorazmerje trikrat manjše kot v Severnem delu kontinenta. Razmerje je tu 1:2505. Na srednjem Vzhodu pride na enega zdravnika 4898 prebivalcev, v Aziji 6804, najmanj zdravnikov pa je v Afriki, kjer pride na enega zdravnika 9111 ljudi.

Vsako leto podeli 595 medicinskih

fakultet v 85 državah diplome 50 do 60 tisočim mladih zdravnikov. Toda tudi število medicinskih fakultet je v različnih državah zelo različno. Medtem ko pride v devetih državah ena visoka medicinska šola na manj kot milijon ljudi, je v 30 državah kmaj ena medicinska fakulteta na 9 do 17 milijonov prebivalcev.

Radio valovi z Jupitera

Radio teleskop v Seneki (ZDA) je zabeležil močno radio električno izžarevanje, za katerega znanstveniki menijo, da prihaja naravnost z Jupitera oz. z določenega dela njegove površine. Menijo, da je vzrok tega izžarevanja v električnem naboju Jupiterove atmosfere, kajti ozračje tega planeta je precej drugačno kot ozračje naše Zemlje. V njem so namreč že prej odkrili metan, amoniak in velike količine vodika. Toda zdaj so prvi ugotovili še radijske valove. To so tudi prvi radijski valovi, ki so jih ujeli na Zemlji s planetov našega osončja.

Dve za dobro voljo

Tako, zdaj imata vsak vlak in nočem več slišati preprič!

Samo eno si ujel! —

VICENTE BLASCO IBÁÑEZ

34

V lepo zadrgo si me spravil z onim gospodom iz Valencie! ... Prav res! Tvoje obnašanje ni vredno palmarskega čolnarja. Več, celo nespodobno je!

Samo tak nesramneč, kakršen je bil njegov vnuk, je mogel angažirati Sangonera za čolnarja.

Tonét se je opravičil ter obljudil, da bo ob prvi priložnosti storil vse, kar bo v njegovi moči, da bo le popravil to svojo napako. Zavezuje se, da bo na razpolago tistemu gospodu za praznik svete Katarine, ki bo čez dva tedna.

Paloma se je kmalu pomiril in dejal, da je že povabil don Juaúnu na lov v palmarskem trstju za naslednji teden. On in vnuk, da mu bosta čolnarila. Ustreči morata gospodu iz Valencie za dobrubit Albufere, da ne bi škodili bodočnosti jezera in njegovih prebivalcev.

Tisto noč Tonét ni stopil v Nellettino sobo, temveč je ostal zraven ognja; bil je docela pijan. Zdalo se je, da se več ne iščeta, marveč da se celo drug drugega izogibljet. Strah ju je bilo, da bi jima še enkrat prišla pred oči podoba nedolžnega otročiča, ki je šel skozi njune roke kot tožba bitja, ki sta ga tako podložili zadušila.

Tudi naslednjega dne se je Tonet opil. Ni in ni mogel prenesti samogovora z vestjo. Moral jo je omamiti z alkoholom, utopiti jo, prisiliti jo k molku.

V gostilno so prihajale zadnje vesti o Sangonerovem stanju. Nič se ni dalo več pomagati, revež je umiral. Zdravnik iz Sollane, ki ga je bil pregledal, je gibal z glavo. Pretirana pisanost in žrtve sta priveli do usodnega slepiča. Tako je beseda »slepčič zadobil v Palmaru raznovrstne in občudovanje vredne komentarje in razlage.

Don Miguel je menil, da je prišel pravi čas, da stopi v

koko odpadnika. Nihče ni znal tako pošiljati na oni svet kakor on!

— Hej! — je zavpil na vratih. — Ali si kristjan?

Sangonera se je začudil. Če je kristjan? In kakor da ga bi bilo vprašanje pohujšalo, je pogledal proti strehi, ki je skozi razpoke prepuščala svetlobe, in tako ostal zamknjen.

Toliko bolje! Možje smejo hliniti. Izpovedati se mora, ker je prišel trenutek odhoda na zadnjo sodbo. Prav tako je, kakor mu pravi. Duhovnik, ki mu je bila puška sleherni dan v rokah, ni izgubljal besed, pa tudi si ni umival rok.

Preblisk močne svetlobe je šnil skozi potepuhove zenice. Pred očmi se mu je pojavilo njegovo preteklo življenje, ki ga je osvetljevala brezmejna svoboda. Gledal je jezero z leskajočo vodo, Meheso, polno pritajenih šumenj, vso v vonju gozdnih cvetov, zagledal je celo pul v gostilni, kjer je toliko presanjjal, prepričan o veselosti življenja, če ga gleda skozi svetleči se rubin napolnjene kozarce! Vse to, da bo moral pustiti? ... Iz osteklenih oči se mu je vila solza. Ne da se pomagati, prišel je čas, da prekine s tuzemskim življenjem. V lepšem svetu pa bo občudoval nebeski usmiljeni nasmeh onega, ki ga je bil neko noč ob bregovih jezera pobožal.

V trenutku, ko je prišel k popolni zavesti, je na kar najbolj lep način s šibkim glasom izpovedal duhovniku vse tativine, ki jih je bil storil na škodo ribičem, tativine, ki so bile tako številne, da se jih posamič sploh ni mogel spomniti. Po tej izpovedi je potrdil svoje upanje in svojo vero v Kristusa. Toda don Miguel ga je nenačoma prekinil:

— Manj čenč, Sangonera! Saj vendar blodiš! Čisto resnico ... samo resnico pripoveduj!

Pa saj je bilo vendar vse to resnica! Vedno se je držal daleč od dela. Menil je, da se delo ne sklada z Gospodovo zapovedjo; to je bil ves njegov greh. Enkrat ga je prijelo, da bi ravnal kakor ostali, zato je poprijel za delo in se je bližil z udobnostjo in obiljem; zdaj pa prav ta greh tako greko placiuje!

Vse žene iz Palmarja so jokale nad nesrečnim koncem, ki ga je doletel. Živel je življenje puščavnika vse ed tistega

dne, ko je bil zapustil cerkev, toda umrl je le kot kristjan. Njegovo zdravstveno stanje sicer ni dovoljevalo, da bi sprejel Gospoda, zato mu je don Miguel podelil samo poslednji zakrament in še pri tem ga je Sangonera umazal s svojim bruhanjem.

Vsi Palmarčani so skriveno in s strahom govorili o umiranju tega človeka. Že dva dni ni bruhal samo hrane, marveč še vse kaj hujšega.

V tretjem dnevu svoje bolezni je Sangonera umrl. In ker se je bil spravil z Bogom, so žene porabile vse svoje prihranke, da so poskrbeli za čim lepši pogreb, kakršnega si potepuh ni mogel zamisliti nitи in sanjah. Oblekl so ga v meniško kuto in položili v belo krsto. Vse ljudstvo je prislo kropit posmrtné ostanke Bakhovega častilca.

Njegovih starih prijateljev so si meli od alkohola vnete oči in so se morali hudò zadrževati, da niso bruhnili v smeh pred tako čistim tovarišem, ki je bil kakor deviški položen v belo rjuhu in oblečen kot kak menih. Celo po smrti je vzbujal smeh! ...

— Zbogom, Sangonera! ...

Ribiči so bili sedaj gotovi, da ne bodo našli drugo jutro praznega morneljov, niti da se bodo srečali z njim, vsem okrašenim s poljskimi cvetkami kakor s kakim bukolskim pogonom. Njegovo življenje je bilo svobodno in veselo, ker se ni bil nikdar podvrgel jarmu dela in je zdaj odhajal na drugi svet tako, kakor odbajajo bogataši.

Proti polnoči so položili krsto na »voz jegulja«, jo obdali s košarami, polnimi rib, in vaški mežnar je skupaj s tremi bližnjimi prijatelji pospremil krsto v zadnje domovanje.

Tonet se kar ni mogel spriznjati z mislio na prijateljevo smrt. Cele dneve je preživil v polzavestnem stanju, vedno pijan, sam vase zaprt in molčec.

Strah je postavil nagobčnik na njegova msta. Oh, če bi znil eno samo besedo o svoji skrivnosti! ...

— Sangonereta ... tvoj tovarž ... je umrl! — mu je Ed dežal.